



**PÉCS MEGYEI JOGÚ VÁROS
HOSSZÚ- ÉS KÖZÉPTÁVÚ
STRATÉGIÁJA**

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Pécs, 2007. november 8.

Készítette:

Eco-CorteX
Tanácsadó Iroda



TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	1
1 Bevezetés.....	2
1.1 Pécs Megyei Jogú Város új hosszú- és középtávú stratégiájának fontossága	2
1.2 A programalkotás célja.....	2
1.3 A programalkotás alapelvei	3
1.4 Megközelítés	3
1.5 A programalkotás módszertana	4
1.6 A programdokumentum szerkezete	5
2 A Helyzetelemzés legfontosabb megállapításai.....	6
2.1 A helyzetelemzés legfontosabb megállapításai	6
2.1.1 A város földrajzi helyzete, területi meghatározottsága és településszerkezeti adottságai.....	6
2.1.2 Demográfiai mutatók	7
2.1.3 A város gazdasági fejlődésének fő jellemzői	7
2.1.4 Foglalkoztatás, munkaerőpiac	11
2.1.5 Humán szolgáltatások	12
2.1.6 Pécs tudományos élete.....	17
2.1.7 A város civil élete.....	18
2.1.8 A város infrastruktúrája.....	19
2.1.9 A város vezetése, gazdálkodása és kapcsolatrendszere.....	21
2.2 A városrészeket bemutató helyzetelemzés legfontosabb megállapításai	22
2.2.1 Belső városrészek.....	23
2.2.2 Mecsekoldal.....	23
2.2.3 Meszes	24
2.2.4 Pécs Dél-1.....	24
2.2.5 Pécs Dél-2.....	25
2.2.6 Csatolt falvak (Somogy-Vasas-Hird)	25
2.2.7 Uránváros	26
2.2.8 Nyugati ipari terület.....	26
2.3 A fő problémacsoportok és a fejlődést motiváló kihívások összefoglalása	27
2.3.1 Problémafa.....	28
2.3.2 A fejlődést motiváló kihívások	29
2.3.3 Negatív forgatókönyv	37
3 Stratégia.....	39
3.1 A stratégiai célok rendszere	39
3.2 A prioritások és a stratégiai célok összefüggései.....	40
3.3 Prioritások, a stratégiai és operatív programok rendszere	41
Ábra jegyzék.....	57
Térkép jegyzék.....	57



1 BEVEZETÉS

1.1 Pécs Megyei Jogú Város új hosszú- és középtávú stratégiájának fontossága

Pécs Megyei Jogú Város rendelkezik magas szakmai színvonalú városfejlesztési koncepciókkal^{1,2}, azonban a város jelenlegi gazdasági, társadalmi- szociális - pénzügyi helyzete, az új tervezési időszak pályázati forrásainak optimális kihasználásának biztosítása és a város előtt álló aktuális, nagy horderejű kihívások (EKF, Pólus Program) indokoltá és szükségessé teszik új hosszú- és középtávú stratégia kidolgozását. A stratégiakészítés kikényszeríti a célok és cselekvési programok pontos és optimális azonosítása érdekében a távlatos és a közeli idődimenziók egyidejű figyelembevételét, a város jövőjéről, lehetőségeiről való objektív és rendszerszerű gondolkodást.

1.2 A programalkotás célja

A program célja a városfejlődés és városfejlesztés minden stratégiai jelentőségű dimenziójának elemzésével és figyelembevételével olyan jövőkép és hosszú távú célok meghatározása, amelyek optimálisan meghatározott középtávú célokhoz kötődő stratégiai programok azonosításával és azok megvalósításával pozitív forgatókönyvet jelenthetik a város fejlődésének.

A stratégiakészítés minimális célja, hogy végrehajtásának eredményeként megőrizhetővé váljon a város fizetőképessége, megvalósuljanak azok a struktúraátalakítási és minőségfejlesztési tevékenységek, amelyek az egyensúlyos gazdálkodás feltételeit megteremtik, ez által elkerülhetővé válik a pénzügyi folyamatok nem kívánatos forgatókönyve.

A stratégia magasabb célja olyan irányvonal kialakítása és együttműködések ösztönzése is, melyek a közsféra szereplőit segítik abban, hogy eredményesen dolgozhassanak Pécs sikeressé válásán, és hogy a város képes legyen gazdasági

¹ Pécs Városfejlesztési koncepciója, Magyar Tudományos Akadémia, Regionális Kutatások Központja, 1995

² Pécs Egységes Településrendezési T (városépítési koncepció, településszerkezeti terv, építési szabályzat, szabályozási terv) VÁROSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ, 1996. Készítette: ARTLIB Bt-vel közösen a Váti Kht. Tervezési Igazgatósága (aktualizálás: 2002.)



hátrányainak ledolgozására, népességének megtartására, a régióközpont szerep erősítésére, euro-régiós központtá válásra.

1.3 A programalkotás alapelvei

- A vizsgálati, elemzési, értékelési, programalkotási felelősség prioritása, amely a város iránti elkötelezettségre épül,
- Politika-semleges, szakmai nézőpont következetes megtartása a város érdekében,
- A legszélesebb körű tájékozódásra való törekvés,
- A „felülről illeszkedés” követelményének való megfelelés: az EU programozáshoz és alapelvekhez, az országos, régiós és ágazati programokhoz való illeszkedés,
- Széles körű társadalmasítás biztosítása, a fejlesztésben érdekelték és érintettek egyezségének megteremtése a fejlesztési célok és az azok eléréséhez szükséges fejlesztési irányok terén.

1.4 Megközelítés

Pécs jelenlegi helyzetét nem az utóbbi néhány év gazdasági folyamatainak és városvezetési politikájának eredményeként értelmezzük, hanem a város gazdasági alapjainak az 1980-as évtized második felétől való megrendülésétől eredeztetjük, ezért 1985-től próbálunk metszeteket felvenni a helyzetelemzéshez. A vizsgált időhorizont a változások mértékének érzékelhetősége érdekében: 1985-2005 (2006) évek, 1985, 1990, 1995, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 (2006) évi metszetekkel.

A változások az egyes városrészeket jelentősen eltérő mértékben érintették, ezért fejlődésük vagy visszafejlődésük jelentős különbségekhez vezethetett. A városrészi megközelítést minden kínálkozó vizsgálati dimenzióban alkalmaztuk. (A városrészek elemzését külön kötetben tesszük közzé, 2001. évi adatokra építve)

Pécs városfejlődése tekintetében az elmúlt két évtized során nemcsak a városon belül történtek átrendeződések, hanem a város és a környező települések között is. (Kozármisleny éppen napjainkban vált várossá.) Ez a folyamat indokolja az agglomerációs összefüggések elemzését is.



A vizsgált időszakban (a rendszerváltást követően) Magyarországon jelentős gazdasági-társadalmi szerkezetváltozások mentek végbe, melyek az ország egyes területeit, régióit, városait eltérően érintették. A helyzetelemzés keretében szükségesnek tartjuk Pécs adatainak összehasonlítását más vidéki nagyvárosokkal.

A város jelenleg érvényes, 2002-ben megújított fejlesztési koncepciója ma is korszerűnek számít, de az azóta lényeges változások is bekövetkeztek (EKF, Pólus). Az új program nem csupán ebben különbözik, hanem a következőkben is:

- Kritikus szemléletű, a tényleges helyzet és a problémák sok adattal való alátámasztására törekszik.
- Nemcsak azt mutatja be, hogy mit kell elérnie a városnak a következő 10-20 évben, hanem főként arra koncentrál: mit kell tennie a városnak annak érdekében, hogy ezek a célok meg is valósuljanak.

1.5 A programalkotás módszertana

Pécs város hosszú és középtávú fejlesztési koncepciójának összeállítása során figyelembe vettük az ország törvényhozása, jogrendje által kötelezővé tett tervezési alapelveket, valamint az Európai Unió tervezési rendszerében alkalmazott elveket, programozási modelleket. Áttekintettük a Pécs Megyei Jogú Város által korábban elfogadott tervezési dokumentumokat, valamint ágazati stratégiákat, szolgáltatástervezési koncepciókat, a rendelkezésünkre bocsátott intézményi beszámolókat és fejlesztési koncepciókat.

Komoly nehézséget jelentett a primer adatokat gyűjtése, így a feladat végrehajtására megszabott idő- és pénzügyi keret korlátai közt a szekunder információ képezi az elemzések alapját.

Jelentősen hozzájárult azonban a konstruktív programozáshoz az a mintegy harmincöt alkalmat érintő konzultációs sorozat, amelynek keretében a város meghatározó, széles körű tapasztalatokkal rendelkező politikusai és szakemberei nagy számban mondták el véleményüket a város jelenlegi helyzetéről, a problémák általuk azonosított okairól és a lehetséges kitérési pontokról.

Bevontuk a munkába az egyes területek szakértőit.

A Stratégia készítésével párhuzamosan kerülnek kidolgozásra az EKF szakértői tendere keretében megrendelt tanulmányok. A munka folyamatában egyeztetésre került sor a szakértőkkel, melynek eredményeként az EKF tanulmányok és a Stratégia összehangolására sor került. Az EKF szakértőkkel történt megállapodás alapján jelen Stratégiát tekintjük átfogó dokumentumnak, melyhez az EKF által



kidolgozásra kerülő anyagoknak illeszkedniük kell. A Stratégiában hivatkozunk az EKF komplex tanulmányban érintett munkarészekre.

A helyzetelemzés készítése során és a SWOT - analízisben körvonalazódtak a stratégia alapvető pontjai, amelyek meghatározták a célrendszer alapját. Ezt követte a célrendszer logikai kereteinek felállítása és az eszközrendszer meghatározása.

1.6 A programdokumentum szerkezete

0. kötet: Vezetői összefoglaló
1. kötet: Helyzetelemzés
2. kötet: A városrészekre vonatkozó helyzetelemzés
3. kötet: Stratégia



2 A HELYZETELEMZÉS LEGFONTOSABB MEGÁLLAPÍTÁSAI

2.1 A helyzetelemzés legfontosabb megállapításai

2.1.1 A város földrajzi helyzete, területi meghatározottsága és településszerkezeti adottságai

- Kedvezőtlen közlekedési-logisztikai pozíció, tágabb földrajzi összefüggésben zsáktelepülés jelleg; a város súlyosan lemaradt a többi vidéki nagyvároshoz képest a megközelíthetőség vonatkozásában,
- A 6-os út fejlesztése nem érinti közvetlenül a várost, csak „bekötőútja” lesz az autóúthoz – viszonylag lassú várható városfejlődés, amit más eszközökkel kell ellensúlyozni (nagy energiát igényel),
- Erős, fejlődő agglomerációs gyűrű,
- A belvárosi funkciójú terület terjeszkedése,
- Fejlődési potenciál megléte a történelmi, kulturális, tudományos erőforrások révén,
- Kedvező klimatikus viszonyok, kedvező turisztikai adottságok jellemzik,
- Vízpart, nagyobb vízfelület hiánya,
- A város régióközpont szerepe történelmileg nem vitatható,
- Pécs regionális központ szerepének erősödését akadályozza a régió belső úthálózatának kiépítetlensége, a régiótudat hiánya, a régió belüli együttműködés gyengesége és a belső konkurenciaharc,
- A város gazdaság- és társadalomszervező ereje régiós szinten meggyengült, figyelme mindjobban befelé fordult,
- A fentiek következtében a régióközpont szerep kikezdhetővé vált, a város közigazgatási és gazdasági súlya csökkent (egyres funkciók Kaposvárra, Budapestre, Szegedre kerültek),
- Gyenge kisugárzás a környezetre, szórványos gazdasági kapcsolatrendszer az országon belül és kívül,
- A város lobbyerejének, a kormányzati befolyás gyengesége.



2.1.2 Demográfiai mutatók

- Csökkenő lakosság (az öt nagyváros közül Miskolc után a legnagyobb fogyás),
- Az átlagéletkor növekedése (a születések csökkenése erősebb, mint a halálozásoké), a 0-4 éves nők száma kisebb, mint a 80 év felettieké,
- A népességben belül a nők feltűnő aránynövekedése (a nők száma már az egészen fiatal korcsoportokban elkerüli a férfiakét),
- A vándorlás egyenleg a rendszerváltástól 2005-ig negatív,
- A vándorlás szerkezete az életkor-növekedést erősíti, a munkaerő-piaci kínálatot gyengíti (felsőfokú végzettségűek és kurrens szakképzettséggel rendelkezők elvándorlása, a munkaerő-piacon kevésbé keresettek beáramlása a környezetből),
- A gazdaságilag aktív népesség aránya a megyével összehasonlítva is alacsony,
- A város népességének iskolázottsági színvonala kiemelkedik a régióban,
- A városrészek között markáns életkori összetétel-eltérések alakultak ki,
- Az agglomeráció népessége az elmúlt 20 évben növekedett, fiatalodott,
- A városhoz való kötődés a város polgáraiban erős, a betelepülőkben, egyetemistákban ez a kapcsolat rövid idő alatt kialakul.

2.1.3 A város gazdasági fejlődésének fő jellemzői

2.1.3.1 Mezőgazdaság

- Releváns mezőgazdasági ágazat az erdőgazdálkodás, kisebb mértékben a gabonatermesztés és egyre csökkenő, nem meghatározó mértékben a szőlőtermesztés,
- A hagyományos szőlő- gyümölcs- és zöldségtermesztési kultúra termőterületét a lakóterületek foglalták el.

2.1.3.2 Ipar

- Komoly tradíció és képzett munkaerő a hagyományos feldolgozóipari ágazatokban,
- A gépgyártás több közepes kapacitású, exportképes gyárral van jelen a városban,
- Integrátor ipari park működik a városban, innovációs rendszer szervezeti keretei felálltak,



- Nagyszámú jól szervezett építőipari cég van a városban,
- A rendszerváltás időszakában gyakorlatilag felszámolódtott az ipar (bányászat, feldolgozóipar), ezt nem követték új befektetések,
- A korábban fejlett élelmiszer- és textilipar elvesztette regionális pozícióit,
- A város ipari kibocsátása és exportja a hazai nagyvárosok, iparvárosok közül az utolsók egyike,
- A jelenlegi ipari teljesítmény zömét egyetlen vállalat adja (ELCOTEQ), a város foglalkoztatási és ipari teljesítményi szempontból kiszolgáltatott helyzetben van,
- Beszállítói képességek hiánya az ipari vállalkozásoknál,
- Az érvényes stratégia a Pólus Programtól várja a változást (kulturális ipar, egészségipar, környezetipar), nincs olyan mennyiségű termék és vállalkozás, amely középtávon pótolni tudná a hiányzó ipart,
- Nincs a városnak külgazdasági stratégiája és megfelelő stratégiai partnerkapcsolati rendszere,
- Az Elcoteq-en kívül nincs komoly high-tech és jelentős ipari innovációs teljesítmény a városban.

2.1.3.3 Szolgáltatás, kereskedelem

Közüzemi szolgáltatások, városi tulajdonú nagycégek

- Megfelelőnek vagy jónak minősíthető közüzemi szolgáltatási színvonal,
- A szolgáltatások a jól kiépített infrastruktúrák révén gyakorlatilag a teljes lakosságot elérik (megelőlegezve az ISPA teljes megvalósítását),
- A Vízmű kivételével a szolgáltatók fejlesztési és felújítási forrásai többnyire hiányoznak és/vagy nem tervezhetők a politikai ciklikusság következtében (a szolgáltatások díja kiemelten fontos politikai tényező, így ahol nincs hosszú távra érvényes árszámítási képlet, évenkénti ármegállapítás érvényesül),
- A szolgáltatók rendelkeznek stratégiával és középtávú tervvel, de a számukra nyújtott tulajdonosi stratégiai támogatás (iránymutatás, feladatszabás, eredmény-értékelés) nem elégséges,
- A nem tiszta önkormányzati tulajdonú cégek integrált (holding-szerű) kezelésének lehetősége korlátozott,
- A PÉTÁV esetében az input erőművi energia központilag megállapított ára és az önkormányzat által megállapított hőszolgáltatási díj közti árrés beszűkült, a probléma gyors feloldására van szükség,
- Az önkormányzati tulajdonú bérlemények díjtartozása felhalmozódott, ami a szolgáltatóknál okoz feszültséget.



Lakossági alapszolgáltatások, kereskedelem, vendéglátás

- Vásárvárosi tradíciók, erős központi kereskedelmi funkció,
- Jól kiépült kereskedelmi infrastruktúra (a rendszerváltást követően a legnagyobb fejlődést elért ágazat), széles körű áruválaszték,
- A kiskereskedelmi üzletek centralizált jelenléte a „bevásárlóközpontokban”, a belvárosban nagy számban megszűnt, vagy rosszul működő üzletek,
- Jól szervezett közműellátás, közösségi személyszállítás és posta,
- Nagyszámú vendéglátóhely,
- Távolsági közösségi személyszállítás infrastrukturális adottságai gyengék,
- Menetrendszerű repülőgép járatok alacsony száma, hiánya,
- Kevés magas színvonalú étterem, vendéglátóhely,
- Képzett magas minőségű munkaerő hiánya a vendéglátásban.

2.1.3.4 Turizmus

- Jelentős szálláshely kapacitás, de alacsony minőségi színvonal (négy-öt csillagos szállodai kínálat hiánya, magánszállásadók száma alacsony),
- Országos jelentőségű diákturisztikai desztináció, de alacsony színvonalú diákszálláshelyek (kollégiumok),
- A turisztikai kínálat térbeli koncentrálttsága,
- A belváros hiányos turisztikai szolgáltatási kínálata (pl. kevés színvonalas étterem, szórakozóhely és üzlet a területen), így a fizetőképes turisztikai kereslet addicionális költsége alacsony,
- Gazdag kulturális hagyományok, európai jelentőségű épített örökség, világörökségi helyszín,
- Jelentős múzeumi kínálat,
- Színes gasztronómiai és borászati hagyományok, vendéglátás kínálata széleskörű,
- Kiterjedt horvát és német kapcsolatok a nemzetiségek révén,
- Gazdag rendezvénykínálat, komoly tradíciókkal rendelkező országos fesztiválok,
- A város közúti megközelíthetősége nehézkes és időigényes,
- Nincs a városnak nagyméretű vízfelülete, strandja, aquaparkja, sportuszodák teljes hiánya,
- Sportturizmus feltételeinek (sportpályák) jelentős hiánya,
- Kevés szolgáltatás, alacsony tartózkodási idő (Pécs „egynapos” város),
- A turisták közlekedése és a parkolás nem megoldott,



- A turizmust kiszolgáló vendéglátás és szolgáltatások fejlettsége nem elégséges,
- Az egységes elektronikus információs és beléptető rendszerek hiánya,
- Városi turizmusmarketing hiánya,
- Desztináció menedzsment hiánya,
- Térségi turizmus-szervezési szemlélet hiánya,
- Európa Kulturális Fővárosa cím.

2.1.3.5 A vállalkozások fejlődése, befektetések alakulása

- A társas vállalkozások befektetett eszközei és hosszú lejáratú kötelezettségei növekednek,
- A társas vállalkozások és a jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások száma folyamatosan növekszik,
- Erős vállalkozási hajlandóság, nagyszámú mikro-és kisvállalkozás jelenléte,
- Kevés nagy- és középvállalat, alacsony GDP-termelés,
- Nagyszámú, alultőkésített mikro- és kisvállalkozás, a tőke néhány nagyvállalatnál jelentkezik,
- Rendkívül alacsony export-arány,
- A város és közvetlen környezetének alacsony tőkevonzó képessége, befektetők alacsony száma, nagybefektetők jelenlétének hiánya,
- Alacsony az ipar reprezentációja,
- A társas vállalkozások 96%-a 10 főnél kevesebb foglalkoztatottal rendelkezik,
- A vállalkozások zömének menedzsment ismeretei, képességei gyengék,
- A mikro- és kisvállalkozások érdekérvényesítő képessége gyenge,
- Alacsony a társas vállalkozások eredményének mértéke, csekély a társasági adóból befolyt bevétel,
- A cégek rövid lejáratú kötelezettségei folyamatosan növekednek, eladósodnak,
- Szélsőséges ágazati struktúra, a gazdasági szolgáltatások és a kereskedelem dominanciája,
- A vállalkozások együttműködési hajlandósága alacsony,
- A jelenlegi pályázati rendszerben való részvételi feltételeknek a helyi vállalkozások zöme nem tud megfelelni.



2.1.4 Foglalkoztatás, munkaerőpiac

- Alacsony gazdasági aktivitás, magas eltartott arány, még magasabb inaktív kereső arány (a rendszerváltást követő munkahelymegszűnések első sorban az inaktívak számát gyarapították, nem a munkanélküliekét),
- A munkanélküliség eltérően érinti a városrészeket, szegregált területek létrejötte,
- A munkaerő-piaci kereslet és a kínálat szignifikáns eltérését mutató szakmai kínálat miatt sajátos összetétel a munkanélküli kategóriákban:
 - Paradox módon a munkaképes „derékhad” (26-45 évesek) a legerősebben érintett a munkanélküliség által,
 - A szakmunkások közül kerül ki a legtöbb munkanélküli, őket követik a 8 osztályt végzettek, majd a középfokú végzettségűek,
 - A felsőfokú végzettségű munkanélküliek száma alacsony, de folyamatosan emelkedik,
- A magas eltartott és inaktív kereső arány következtében a gazdasági aktivitás nagyon alacsony,
- A magas inaktív kereső arány a relatív biztonság mellett a lakosság jelentős részét kiszolgáltatottá is teszi az állami jövedelemközpontosítás és az újraelosztás mértékével és az elosztás módjával szemben (a reformfolyamatok e rétegnek negatív várakozásokat jelentenek),
- Eltérések a képzések és a munka-erőpiaci kereslet között (pl. kevés a jól képzett szakmunkás)
- A dinamikusan fejlődő régiókhöz viszonyítva alacsony bérek,
- A rendszerváltás után megugró, majd lemorzsolódó munkanélküliség; 2004 óta újra növekszik,
- Pécs munkanélküliségi rátája az országos és a megyei szinthez képest is alacsony,
- Alacsony a város fiatal, képzett munkaerőt megtartó képessége.



2.1.5 Humán szolgáltatások

2.1.5.1 Egészségügy

- Elegendő (sőt, túlméretezetté vált) kapacitások,
- Megfelelő spektrumú szolgáltatási kínálat,
- Egyes területeken messze a várost meghaladó ellátási körzet (megyei, regionális, országos),
- Egyes területeken kiemelkedő szakmai színvonal,
- Kivándorlás az egészségügyi szakmákkal rendelkezők körében, ennek ellenére elegendő humán erőforrás-ellátottság,
- Magas színvonalú képzés, az utánpótlás biztosítása, de csökkenő egyetemi túljelentkezés mellett (ez előrevetíti a színvonal-romlást),
- Kihasztnátlan, redundáns kapacitások,
- A többi humán ágazattól elkülönülő szemlélet, a humán szféra integrált megközelítésének hiánya,
- Az épületállomány egy (jelentékeny) része leromlott állapotú,
- Az eszközállomány állapota heterogén, sok az elhasználódott eszköz,
- Heterogén szolgáltatási minőség, az egységes minőségirányítási rendszer hiánya,
- Alulfinanszírozott intézményi működés, az egyetemi háttér pénzügyi bizonytalansága,
- Integrált betegkövető és betegirányító rendszer hiánya, ennek következtében hiány és pazarlás egymás mellett, csekély lehetőség a megelőzésre,
- Szándék az egészségügyi koncentrációra, de rugalmatlanság és a kompromisszumkészség hiánya az integrált egészségügyi rendszer kialakítására. Beruházási és összevonási program van, integrált rendszerstratégia és megvalósíthatósági tanulmány nincs (helyzetelemzés, előrejelzések, stratégia nem támasztja alá az intézmény-összevonási és beruházási programot, gazdaságossági számítások, üzleti-üzemeltetési, létesítmény-gazdálkodási tervek nem készültek).



2.1.5.2 Kultúra, közművelődés, sport

- Gazdag hagyományok, multikulturalitás,
- A város kulturális portfoliója gazdag és változatos (örökségkultúra, világörökség, kortárs kultúra, népművészet, hagyományőrzés stb.),
- Jelentős számú kulturális program kínálata, országos művészeti rendezvények,
- Differenciált, sokszínű múzeum-együttes, kimagasló műtárgy gyűjtemény, kiállítások,
- Alkotóművészek magas száma, élénk művészeti élet,
- Jó humán és intézményi feltételek,
- Magas színvonalú alap-, közép- és felsőfokú művészet-oktatás,
- Alkotóművészek magas száma, élénk művészeti élet,
- A művészeti és művelődésszervezői humán erő utánpótlás biztosított,
- Nyitottság a kulturális innovációkra,
- A kultúra sajátos pécsi atmoszférája,
- Európa Kulturális Fővárosa cím,
- Vegyes, döntően korszerűtlen színvonalú, részben elégtelen kulturális infrastruktúra,
- Az EKF beruházás-centrikus felfogása,
- A kultúra értékeit nem elég hatásosan közvetítő városmarketing,
- A történelmi, építészeti örökség kulturális szolgáltatásokkal való kiegészítése hiányzik,
- A kultúra turisztikai hasznosodása erősödik, azonban a kulturális értékek turisztikai termékcsomaggá való szervezése hiányzik,
- Gyenge PR munka a lakosság irányában, a város és kulturális értékeinek vegyes lakossági értékelése,
- Nem került teljes körű felmérésre a kultúra fogyasztók piaci igénye, a kereslet-kínálati oldal összehangolása,
- Nincs markáns, a városhoz egyértelműen köthető fesztivál, ami a kulturális turizmust erősítené,
- A hasonló profilú közművelődési intézmények feladatellátása nem megfelelően koordinált, megosztja a célközönséget, elforgácsolja az erőforrásokat,
- Nem összehangolt, így egymást kioltó párhuzamosan szervezett kulturális programok,
- A programszervezés túlzottan belváros-centrikus,



- Sport: Egyetemi testnevelő képzés, biztosított humánerő utánpótlás a sportnevelésben,
- A sportban erős utánpótlás nevelés, kiemelkedő sportteljesítmények, parasport,
- Erős civil jelenlét a sport területén.

2.1.5.3 Oktatás

Alapfok, gimnázium:

- A humán és műszaki feltételrendszer rendelkezésre áll,
- Csökkenő gyermeklétszám,
- Az iskolai csoportok számát a tanulólétszámhoz igazították, így viszonylag magas a férőhely-kihasználás (óvodában 100%, általános iskolában 80%),
- A kapacitások a belvárosban állnak bőséggel rendelkezésre, a gyereklétszám azonban a peremterületeken magas,
- Magas oktatási színvonal, színes oktatási kínálat, jó munkaerő-ellátottság,
- Magas költségek- túlzottan megterheli a város költségvetését,
- Szakmai szolgáltatási, szakszolgálati kapacitás rendelkezésre áll, emellett szolgáltatást is igénybe vesznek,
- Nő a többcélú intézmények száma,
- A tervezett intézménykoncentráció területi és horizontális (csak az óvodai szinten belüli és az általános iskolai szinten belüli), nem számol a DD Régió Humán Fejlesztési Stratégiában (humán SFP) megfogalmazott és elfogadott, támogatások feltételül szolgáló integrációs megoldásokkal (óvoda-alapfok-gimnázium vertikális integráció, valamint területi elvű integráció),
- A tervezett intézmény-összevonások nem veszik figyelembe az egyéb humán ágazatokkal (kultúra, egészségügy, szociális ellátás) való együttműködést, integráció lehetőségét és az attól várható előnyöket.



Szakképzés, felsőfok:

- Jó infrastrukturális és eszköz-feltételek,
- Jó humán feltételek,
- A munkaerő-piaci igényektől lényegesen eltérő struktúra és kompetenciák,
- A felsőfokú szakképzés kínálatának szűkösége,
- A felsőfokú oktatás és a munkaerő-piaci igények markáns eltérése, a piaci szemlélet hiánya, a frissen végzettek elvándorlása,
- Az integrált szemlélet gyengesége az egyetemen belül is, párhuzamosságok a képzésben,
- Egyenetlen nyelvtudási követelmények és képzés.

2.1.5.4 Szociális ellátás

Szociális ellátórendszer

- Erősödő intézményi keretek,
- A civil szféra erősödő részvétele,
- A szolgáltatások egyre jobban kiterjednek a kistérségre,
- Erős pályázati munka,
- Fejlődő, de még nem kiforrott jogszabályi feltételek,
- Finanszírozási stabilitás hiánya,
- Pályázati koordináció hiánya,
- Gyenge hálózati együttműködés,
- Alacsony bérek, alacsony presztízs.

Gyermekvédelem, gyermekjóléti ellátás

- Szakképzett, elhivatott munkatársak,
- Civil szféra részvétele,
- Törvényi előírások hiányos teljesítése, hiányos infrastrukturális feltételek,
- Alacsony bérek, alacsony presztízs, fluktuáció, kiegészítés veszélye,
- Az intézményi költségvetési keretek nem teszik lehetővé az infrastrukturális fejlesztéseket és eszközbeszerzéseket,
- Az alapellátás hatékony működése folytán évről-évre csökken a szakellátásba kerülő gyerekek száma,
- Az együttműködések során kiegyenlítetlen, sokszor formális a feladatvállalás.



Kisgyermek szociális intézmények

- Támogató légkör,
- Erős vezetői elköteleződés, tudásszint és innovatív légkör,
- Kialakult, jól működő, széleskörű szakmai együttműködések, intézményi kapcsolatok,
- Civil szervezetek létrehozásával megerősített intézményi működés,
- Alulfinanszírozottság, gazdasági feltételek szűkössége,
- Magas gyermek létszám a bölcsődei csoportokban,
- Az intézményekben dolgozók túlterheltsége,
- A hátrányos helyzetű, elsősorban roma kisebbséghez tartozó családok szocio-kulturális hátrányait, a tanulási motivációjuk hiányát, a részükről tapasztalható bizalmatlanságot, a szakgondozók nehezen tudják kezelni, a roma kultúra megfelelő szintű ismeretének hiánya miatt.

Lakásügy

- A város országos összehasonlításban elől jár a bérlakás-program újraélesztésében, de csak 6% az önkormányzati tulajdon aránya,
- Sikeres panel-szigetelési program,
- A lakosság erősödő részvétele saját környezete alakításában,
- Viszonylag magas lakásállomány mellett a lakáshoz jutás feltételei kedvezőtlenek, a jövedelem-viszonyok romlásával párhuzamosan a lakáspiacról sokan kiszorulnak,
- A lakás-állomány egy része európai összehasonlításban nem megfelelő szintű,
- Aránytalanul magas az önkormányzati tulajdonú lakások bérlőinek közüzemi tartozás-állománya,
- Leromlott az önkormányzati lakásállomány állaga.



2.1.6 Pécs tudományos élete

- Pécssett található az MTA Regionális Kutatások Központja Dunántúli Tudományos Intézet,
- 1969 óta működik a Pécsi Akadémiai Bizottság,
- A városban eredményesen működik a Pécsi Tudósklub,
- Pécssett található az ország legnagyobb hallgatószámmal rendelkező egyeteme,
- A PTE minden jelentős tudományterületet képvisel,
- PTE a közelmúltban létrehozta a Kutatáshasznosítási és Technológiai Transzfer Irodát, és megkezdte a kutatási tevékenységek rendszerezését az eredmények hasznosításának megszervezését,
- Műszaki tudományok alacsony reprezentációja,
- A K+F és a vállalkozások, cégek közti kapcsolatok hiánya,
- A rendszerváltás után a vállalati K+F bázisok többsége megszűnt,
- Az egyetem K+F tevékenysége korlátozott mértékű, a műszaki tudományok terén alulreprezentált,
- Természettudományi jellegű akadémiai kutatóközpont hiánya,
- A nemzetközi beágyazottság gyengesége,
- A vállalati innovációs járulékok szétforgácsolt és formális felhasználása,
- A piaci szemlélet hiánya vagy gyengesége,
- Kevés innováció, még kevesebb helyi megvalósulás,
- Innovációs szervezetek (ügynökségi hálózat, Innovációs Központ és kooperációs kutatási központ) alacsony eredményessége,
- Kevés és kevésbé eredményes tudás- és kompetenciaközpont,
- Információbázis és tájékoztatás hiánya, bizalmatlanság, szinergiák hiánya, alacsony együttműködési készség.



2.1.7 A város civil élete

- Nagyszámú civil szervezet van jelen a városban,
- A szervezetek közti együttműködés gyenge, fejlődik,
- A szervezetek szakmai tevékenysége, pénzügyi stabilitása egyenetlen,
- A szervezetek fenntarthatósága jelentősen függ központi és önkormányzati forrásoktól, ezért alkalmazkodnak a politikai környezethez, de alapvetően politikamentesen működnek,
- Egyes civil szervezetek közösség-szervező ereje és tájékoztató szerepe jelentős a lakosság körében,
- A civil szervezetek városi feladatokba, a területüket érintő döntések előkészítésébe való bevonása gyenge, de fejlődik,
- A szervezetek igénylik, hogy a városnak legyen civil stratégiája, melynek készítésében részt vehet,
- A pénztámogatásokkal egyenrangúan fontosnak tartanak a civil szervezetek olyan közüzemi díjkedvezmények érvényesítését, amelyek a karitatív, szociális tevékenységeket olcsóbbá tennék,
- Az önkormányzat támogatásként kezeli az önkormányzattól történő feladatátvállalás teljesítéséhez szükséges forrásátadást is, ez félrevezető,
- A civil szervezetek
 - kiemelten fontosnak tartják a kommunikációt, különösen városfejlesztési kérdésekben (konszenzusteremtés a közvetlenül érintett lakossággal, ebben támogatni tudják az önkormányzatot),
 - fontosnak tartják a térségi szemlélet érvényesítését a város részéről,
 - fontosnak tartják a várossal való azonosulást a lakosság részéről.



2.1.8 A város infrastruktúrája

- Az ivóvízhálózat és a szennyvízcsatorna-hálózat fejlesztése az ISPA program keretében rendeződik,
- A Mecsekoldal ivóvíz- és szennyvíz hálózatának fejlesztése nem járt együtt az út- és csapadékcatorna hálózat kiépítésével,
- A csapadékcatorna-ellátás elégtelen, a 13 főgyűjtő 2-3-szorosára lenne szükség (a burkolt területek aránya a hegyoldali beépítések következtében drasztikusan megnőtt, a városra zúduló víz mennyisége ezzel arányosan nőtt),
- A gázellátottság megfelelő, a háztartások nagy része ellátott, a vezeték hossz stabilizálódik,
- A gázfűtéssel ellátott lakások száma és aránya növekszik,
- A távfűtő vezetékek hossza a lakosság számához és a város méretéhez viszonyítva nagy, de előregedett, rossz az árképzési konstrukciója (az adottságként kapott erőművi hőár mellett a lakossági árkorlát nehezen kezelhető, a rendszeres karbantartás és felújítás fedezete hiányzik, a vezetékek amortizálódtak),
- Villamos energia: gyakorlatilag teljes ellátottság, a vezeték hossz stabilizálódott,
- Vezetékes telefon: a vezetékes telefon jelentősége erősen visszaesett a mobil telefónia elterjedése következtében. Szerepe mindjobban áttevődött az Internetre, ezen belül az ISDN vonalak iránti igény nőtt (széles sávú Internet térnyerése következtében),
- A kábeltelevíziós szolgáltatás hálózata kiépült, a bekapcsolt lakások száma szinte azonos a vezetékes telefontal ellátott lakásokkal,
- A rendszeres hulladékgyűjtés gyakorlatilag teljessé vált, terjed a szelektív hulladékgyűjtés, de alacsony számban került kihelyezésre szelektív gyűjtőedény,
- Belső úthálózat:
 - A járművek száma jelentősen nőtt és további növekedés várható, ami nagy terhelést gyakorol a belső úthálózatra,
 - Az utak kapacitása változatlan, terhelésük folyamatosan nő,
 - A belváros és egyes szűk keresztmetszetek további terhelés-növekedése a közlekedés időnkénti összeomlásával („dugókkal”) fenyeget,
 - A Mecsekről lezúduló forgalom elvezetésére a jelenlegi belvárosi közlekedési csatornák nem képesek,



- Kevés a kelet-nyugati irányban átvezető út a városon,
 - A 6-os számú főút a belvároson halad keresztül, ami a forgalom lassú haladását és jelentős környezetterhelést eredményez,
 - A belváros fogalom-terheltsége korlátozza a turizmus-fejlődést,
 - Az Európa Kulturális Fővárosa „Közterek és parkok kulcsprojekt” lehetőséget nyújt a belváros forgalom-terhelésének csökkentésére, a turizmust és a lakosság közösségi életét, rekreációját támogató közterek és parkok fejlesztésére. Ehhez a parkoló-kapacitások növelésére, a felszíni forgalom és parkolás korlátozására van szükség.
- Gazdasági, üzleti szolgáltatási infrastruktúra:
- A repülőtér nemzetközi repülőtérre fejlesztése a befektetés-fejlesztés, a turisztikai forgalomnövelés, a sikeres EKF és az üzleti mobilitás előfeltétele,
 - Az ipari park fejlődési lehetőségei korlátozottak, új fejlesztési területek kijelölésére lenne szükség. Ehhez az agglomeráció lehetőségeivel is számolni kell,
 - Az ipari park és az innovációs központ gazdaságszervező szerepe gyenge,
 - A nagykereskedelmi raktárkapacitások évek óta nem nőttek, a város logisztikai vonzereje stagnál.



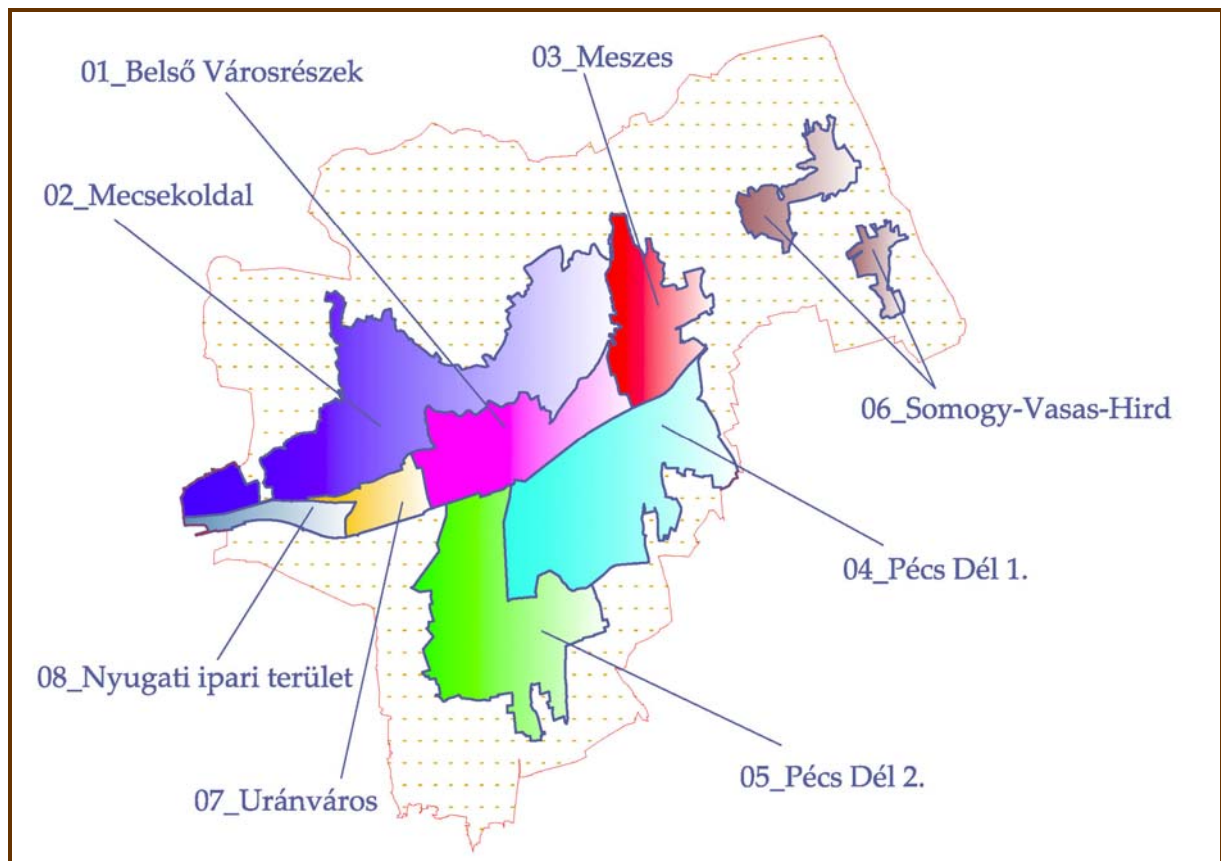
2.1.9 A város vezetése, gazdálkodása és kapcsolatrendszere

- A városvezetés döntéshozatali mechanizmusa a politikai többség akaratára épül, kevés a konszenzusos döntés,
- Nincsenek meghatározva azok az alapelvek és alapfeltételek, amelyeket politikai érdekeken felül álló városérdeknek tekintenek,
- A helyi politikában jelentős súlyt képvisel a politikai pártok országos politikájának helyi leképezése, így a helyi és területi érdekek érvényesülése korlátozott,
- A célképzést és döntéshozatalt kevésbé kötik a stratégiai döntések és alapelvek, a rövidtávú érdekek dominanciája jellemző,
- A költségtervezésben a hosszabb időtávban való gondolkodás helyett az éves költségvetési tervezés dominál,
- Az ágazati, szakterületi stratégiák közti összefüggések a komplex városfejlesztési koncepció mellőzése következtében hiányoznak,
- Több fontos területen (pl. vagyongazdálkodás, fejlesztési források felhasználása, pályázati tevékenység) hiányos a szabályozás, vagy betartásuk nem érvényesül következetesen,
- A városrészi szemlélet következetes érvényesítésének hiánya,
- A várospolitikára befelé forduló, nincs tekintettel a szűkebb és tágabb térségi kapcsolatokra (kistérség, megye, régió), ennek következtében a város területi hatása, kisugárzása is lecsökkent,
- Az önkormányzati szervezeti rendszer funkciói hiányosak vagy nem kompatibilisek a kiemelkedő várospolitikai célokkal (pl. nincs kommunikációs részleg és stratégia az EKF projekt ellenére, az informatikai rendszerből hiányzik a vezetői információs modul, nincs a szervezetben elemző-tervező részleg).



2.2 A városrészeket bemutató helyzetelemzés legfontosabb megállapításai

Az alábbi térkép a pécsi városrészeket mutatja be:



1. Térkép: Városrészek



2.2.1 Belső városrészek

- A népesség iskolai végzettsége magasabb, mint a városi átlag,
- Alacsony a lakók, magas a belvárosban dolgozók aránya,
- Alacsony munkanélküliségi ráta,
- Kiemelkedő jelentőségű közterek, kedvező adottságokkal rendelkező sétálóutcák,
- Számos műemléki épület, világörökségi helyszín,
- Magas az ezer lakosra jutó vállalkozások száma,
- Sokoldalú és magas minőségű szolgáltatási kínálat,
- Sokrétű pénzügyi, üzleti szolgáltatás kínálat,
- Turisztikailag frekventált terület, számos szálláshellyel és vonzerővel,
- A közintézmények, kulturális-, oktatási-, egészségügyi- és szociális intézmények és sportlétesítmények nagy része itt található,
- Sűrű beépítettség,
- Heterogén területegységek,
- Elöregedő népesség,
- Magas forgalmi terheltség,
- Rossz állapotú utak,
- Kedvezőtlen parkolási viszonyok,
- Zöldterületek alacsony aránya,
- Kontrasztos lakóépületek, ezáltal nincs egységes arculat,
- Idős lakásállomány.

2.2.2 Mecsekoldal

- Fiatal korszerkezetű népesség jelenléte a városrészben,
- A városrész népességének iskolai végzettsége magasabb a városi átlagnál,
- Fiatalabb lakásállomány,
- A városi átlagnál magasabb az ezer főre jutó vállalkozások száma,
- A Pécsi Tudományegyetem egyes karai a városrészben találhatóak,
- Rosszak a közlekedési adottságok, szűkek az utak (sok esetben egy nyomsávós dűlőutak), jellemző a töredezett és kátyús útburkolat, járdák hiánya,
- Nagy a teherforgalom a gyakori építkezések miatt,
- A személyszállítás és a buszközlekedés nehézkes,
- Sokhelyütt hiányzik a csapadékvíz elvezetés,
- Kevés számban vannak közösségi terek,



- Kevés és alacsony színvonalú szolgáltatási kínálat,
- Nincs bölcsődei szolgáltatás és óvoda is csak egy található a városrészben,
- Csak magánkézből lévő sportlétesítmények vannak a Mecsekoldalon.

2.2.3 Meszes

- A népesség korszerkezete kiegyensúlyozott,
- A közüzemi infrastruktúra kiépítettsége megfelelő,
- Magas az önkormányzati tulajdonú lakások aránya,
- A városi átlagnál kedvezőtlenebb az iskolai végzettség,
- A foglalkoztatottak népességen belüli aránya alacsonyabb a városi átlagnál,
- A magasabb rendű utak kivételével az utak nagyon rossz állapotúak,
- A parkok és a játszótérek műszaki állapota rossz,
- Idős a lakásállomány,
- Magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya,
- Alacsony az ezer főre jutó vállalkozások száma,
- Alacsony színvonalú szolgáltatási kínálat,
- Csak alapfokú egészségügyi intézmény van a városrészben,
- Nem működik városi fenntartású sportlétesítmény.

2.2.4 Pécs Dél-1

- Sok a felhagyott, barnamezős iparfejlesztésre alkalmas terület,
- Kiegyenlített a népesség korszerkezete,
- A városi átlagnál magasabb az ezer főre jutó vállalkozások száma,
- Újhegy területén dinamikus lakásépítés tapasztalható,
- A népesség iskolai végzettsége a városi átlagnál alacsonyabb,
- A foglalkoztatottak népességen belüli aránya alacsony,
- Magas a munkanélküliségi ráta,
- Nagyon leromlott műszaki állapotú utak,
- Kevés és leromlott műszaki állapotú park (Balokány liget),
- Idős lakásállomány,
- Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a városi átlagnál magasabb,
- Kevés és alacsony színvonalú szolgáltatási kínálat,
- Kulturális és sportlétesítmény nincs a városrészben.



2.2.5 Pécs Dél-2

- Magas népességszám,
- Nagyon kedvező a népesség korszerkezete,
- Magasabb a foglalkoztatási arány és a gazdasági aktivitás a városi átlagnál,
- A közüzemi infrastruktúra kiépítettsége jó,
- A város vállalkozásainak 1/3-a itt található,
- Magasa a kereskedelmi üzletek és vendéglátóhelyek száma,
- Alap-, közép- és felsőfokú oktatási intézmények, szociális és egészségügyi intézmények és sportlétesítmények nagy számban működnek a városrészben,
- A városi átlagnál kedvezőtlenebb a népesség iskolázottsági mutatója,
- A munkanélküliségi ráta magasabb a városi átlagnál,
- A főbb közlekedési utak kivételével rossz műszaki állapotú utak,
- Leromlott műszaki állapotú játszóterek.

2.2.6 Csatolt falvak (Somogy-Vasas-Hird)

- Kedvező a népesség korszerkezete,
- Magas a zöldterületek aránya,
- Magas az egylakásos lakóházak aránya, kertes házas terület,
- Alacsony beépítettség, sok rendelkezésre álló építési terület,
- A terület nem beszorított, elegendő tér áll rendelkezésre a terjeszkedéshez,
- Falusias légkör, jól működő közösségi élet,
- Kedvezőtlen a népesség iskolázottsági mutatója,
- Magas a munkanélküliek és az inaktív keresők népességen belüli aránya,
- Sok a Pécsre „bejáró” tanuló és munkavállaló,
- Leromlott műszaki állapotú utak,
- Idős lakásállomány,
- Magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya,
- A közüzemi infrastruktúra kiépítettsége a városi átlagnál alacsonyabb,
- Az ezer főre jutó vállalkozások száma jóval a városi átlag alatti,
- Kevés számú és alacsony színvonalú szolgáltatási kínálat,
- A hiányos humán infrastruktúra.



2.2.7 Uránváros

- A munkanélküliségi ráta a városi átlagnál alacsonyabb,
- Magas a zöldterületek aránya és a játszóterek száma,
- Magas a közüzemi infrastruktúra kiépítettsége,
- Oktatási-, szociális-, egészségügyi- és kulturális intézmények és sportlétesítmények nagy számban működnek a városrészben,
- Kedvező tömegközlekedési helyzet, széleskörű szolgáltatási kínálat,
- Kedvezőtlen korszerkezet, elöregedő népesség,
- A főbb közlekedési utak kivételével rossz műszaki állapotú utak,
- Állandósult parkolási problémák,
- Kevés a munkalehetőség helyben,
- Idős lakásállomány,
- Funkcióhiányos, leromlott műszaki állapotú rekreációs területek (játszóterek, sportpályák).

2.2.8 Nyugati ipari terület

- Számos nagyáruház, itt a városban a legnagyobb kereskedelmi kínálat,
- Jól megközelíthető városrész, kedvező logisztikai infrastruktúra,
- Magas az ezer főre jutó vállalkozások száma, sok a munkahely,
- Nagyon alacsony népességszám,
- A közüzemi infrastruktúra kiépítettsége alacsony,
- Magas forgalomterheltség, célforgalom.

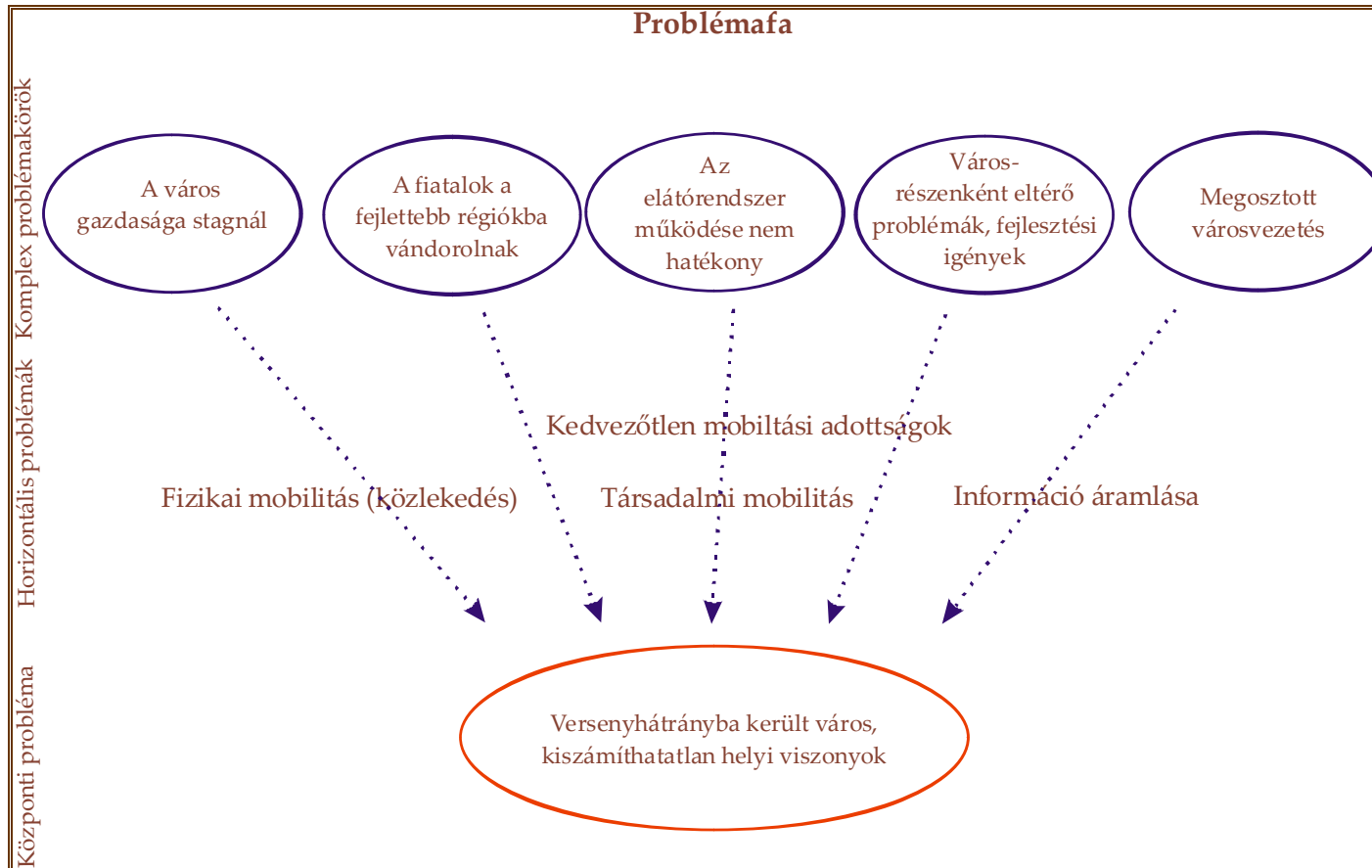


2.3 A fő problémacsoportok és a fejlődést motiváló kihívások összefoglalása

Pécs Megyei Jogú Város Stratégiai Fejlesztési Programját átfogó helyzetelemzés alapozza meg. A helyzetelemzés készítése során valamennyi területen megfogalmazódtak olyan megállapítások, előtérbe kerültek olyan tények, amelyek alapjaiban érintik a stratégiai tervezést. A különböző szakterületek, ugyanúgy, mint az egyes városrészek, szétválaszthatatlan kapcsolatrendszerben, kölcsönhatásban vannak. A helyzetelemzés olyan negatív és pozitív tényállásokat rögzít, amelyek nem kizárólag egy helyszínhez, vagy konkrét tématerülethez kötődnek, hanem egy komplex problémát vetnek fel. A város fejlődésének érdekében ezekre a komplex problémákra kell megfelelő választ adni a stratégiában, ezért ezeket nevezhetjük a fejlődést motiváló kihívásoknak.



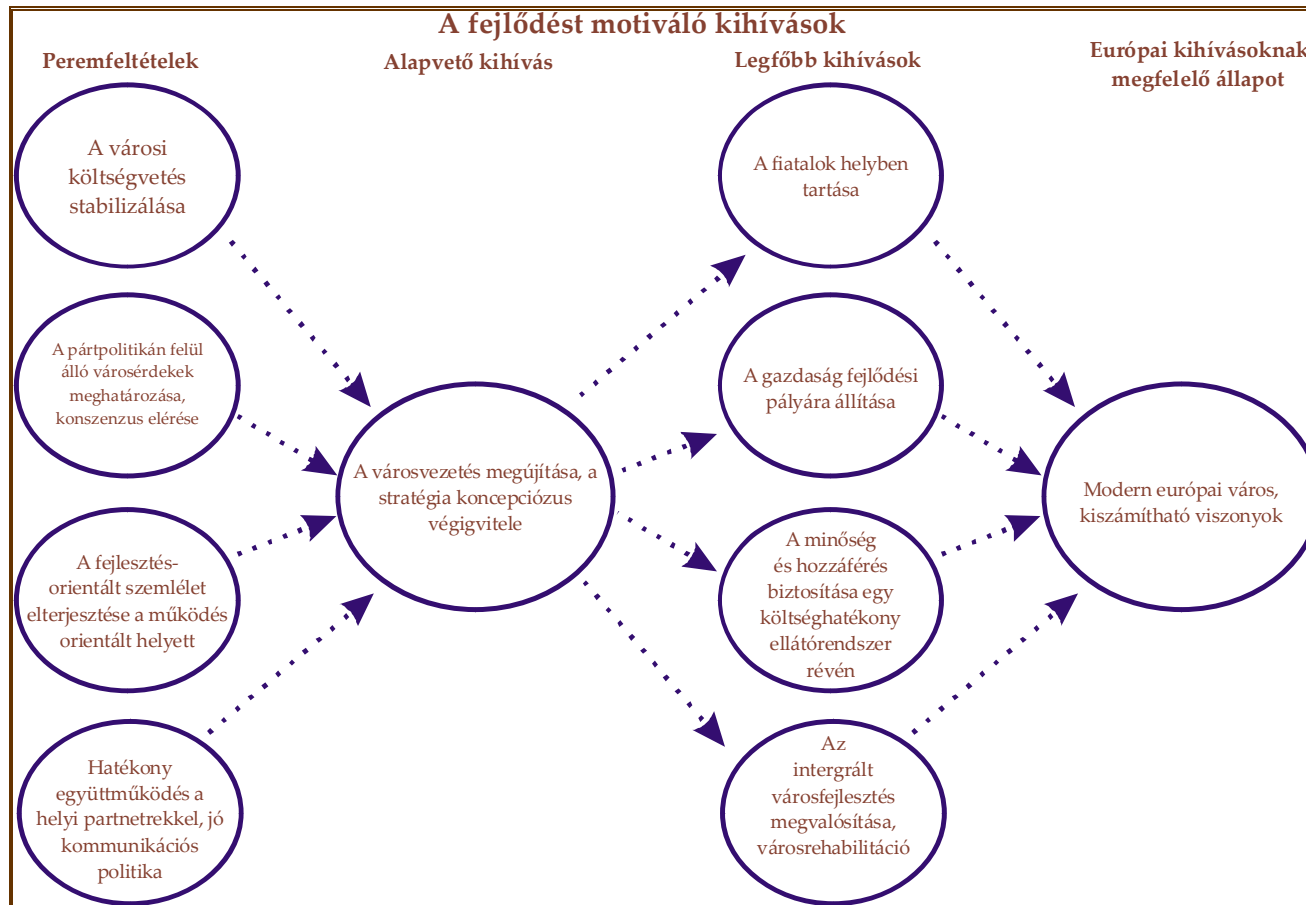
2.3.1 Problémafa



1. ábra: Problémafa



2.3.2 A fejlődést motiváló kihívások



2. ábra: A fejlődést motiváló kihívások



A kihívások ismertetése

Jelen tanulmány szerzői a helyzetelemzés elkészítése során szerzett tapasztalatok alapján öt alapvető kihívást fogalmaznak meg. A kihívások egy-egy problémakörhöz kötődnek, ezek a problémakörök egymással hálózatosan érintkeznek, és folyamatos kölcsönhatásban vannak.

Az öt kihívás a következő:

- A fiatalok helyben tartása
- A gazdaság fejlődési pályára állítása
- A minőség és elérhetőség biztosítása költséghatékony ellátórendszer révén
- Az integrált városfejlesztés megvalósítása, városrehabilitáció
- A városvezetés megújítása, a stratégia koncepciózus végigvitele

2.3.2.1 A fiatalok helyben tartása

A migrációs folyamatok legkedvezőtlenebb vonulata a fiatalok fejlettebb régiókba történő elvándorlása. Elsősorban a fővárosba és annak tágabb környezetébe, a Nyugat-dunántúli régióba, és egyre nagyobb számban külföldre távoznak a képzett fiatalok. Ez a folyamat erősíti a város elöregedését, és a legjobb munkaerőt vonja el a helyi vállalkozások elől. Fiatal képzett munkaerő jelenti mindenhol a világon az újítás, az innováció alapját, ez a korosztály képes új szemléletet, a modern kihívásoknak megfelelő megoldásokat meghonosítani. Egy város humán erőforrásának derékhadát képezik a fiatalok, akiknek helyzete generációkra predestinálhatja a város demográfiai, társadalmi, gazdasági fejlődési pályáját.

A fiatalok megtartása komplex feladatkör, ami számtalan szállal kötődik az élet minden területéhez. Ismert tény, hogy a fiatalok elsősorban a munkalehetőség szűkös keretei, illetve az alacsony munkabérek miatt hagyják el Pécsét. Sajnos ez egyre inkább azzal fenyeget, hogy éppen a kvalifikált fiatal munkaerő hiánya akadályozza az új tudásalapú munkahelyek kialakítását. A fiatalok karrierlehetőség hiányában kénytelenek máshol munkát vállalni, amennyiben ezután bármikor visszatérnek Pécsre, az esetek többségében visszalépést jelent a munkabér és a karrier terén.

További probléma a lakhatás kérdése, a pályakezdő fiatalok, fiatal házaspárok nem képesek a megfelelő környezetben elhelyezkedő ingatlanok megvásárlására, bérletére. A családalapításra készülő párok olyan lakókörnyezetet igényelnek, ahonnan könnyen megközelíthető a belváros vagy a munkahelyük, és ahol kedvező



az egészségügyi, szociális és oktatási infrastruktúra, megfelelő a szolgáltatási kínálat, és vitális, együttműködő közösség lakja.

Az információhoz való hozzáférés, a tervezhetőség és a kiszámítható jövő, szintén a fiatalok számára fontos követelmény. Amennyiben nem látnak perspektívát a város, illetve saját lehetőségeiket illetően, megpróbálnak olyan helyre költözni, ahol kiszámíthatóbbak a viszonyok.

2.3.2.2 A gazdaság fejlődési pályára állítása

A 80-as évek második felétől a város gazdaságának fejlődése megállt, a rendszerváltás után a bányászat és az ipar összeomlása következtében a város gazdasága mélypontra jutott. Az ezt követő hosszabb konszolidációs időszak végére ugyan megjelentek új vállalkozások az ipari, kereskedelmi, szolgáltatási szektorban, de markáns új gazdasági arculatot nem sikerült kialakítani. Elsősorban a termelési jellegű vállalkozások hiánya jelentős (a szellemi termékek előállítására és az ipari termelés egyaránt). Várhatóan az ipar és a kutatás -fejlesztés, -hasznosítás egyidejű felfutása dinamizálhatja a várost.

Az EKF program és a Pólus Program megvalósítása a város két legfontosabb gazdaságfejlesztési feladata. Bár az EKF program nem elsősorban gazdaságfejlesztési program, mégis a város szempontjából létkérdés, hogy a gazdaságra gyakorolt kedvező hatásait maximálisan kiaknázza. Ezt elsősorban a turizmus és kulturális ipar fejlesztésével lehet megtenni, de az EKF a nemzetközi és hazai kapcsolatrendszeren keresztül utat nyithat a Pólus Program ágazatai felé is.

A Pólus Program hivatott megteremteni Pécs új ipari arculatát. Pécs, mint az életminőség pólusa a környezetbarát, tudásalapú, társadalomközpontú iparfejlesztés mellett kötelezte el magát. A Pólus Program sikerének alapja a hálózati együttműködésének sikeres kialakítása és menedzsmentje, a kutatás-fejlesztés piacorientált fejlesztése és a termelő kapacitások kialakítása a pólus iparágak mindegyikében.

A város a két nagyszabású program elfogadása, elnyerése után kényszerpályára került, minden erőforrására szükség lesz a sikeres megvalósításhoz. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a gazdasági fejlődést önmagukban a beruházások nem generálják, számos alapfeltételnek kell teljesülnie a folyamat megindulásához.

Első és legfontosabb ilyen feltétel az elérhetőség, amíg a város nem közelíthető meg gyorsforgalmi úton, nincs megfelelő kapacitással rendelkező repülőtér és fejlett logisztikai (intermodális) bázisa, addig a gazdaság valódi dinamizálása kétséges. Egyúttal szükség van a város belső közlekedésének javítására, a Belváros közlekedési



és parkolási problémáinak feloldására, a városrészek elérhetőségének javítására. Az EKF esetében az új létesítmények integrálása a város szövetébe és a látogatóirányítás megoldandó feladatok.

Szükséges a megfelelő humánerőforrás biztosítása, ez jelenleg nem áll rendelkezésre. Két alapvető probléma ebben a kérdésben a hiányosságokkal terhelt szakképzés és a képzett munkaerő, főként a fiatalok elvándorlása.

Fontos feladat a város tudományos-kutatási potenciáljának dinamizálása, az innovációs hálózat gyakorlatias tartalommal történő megtöltése. Szükséges a kutatás-hasznosítás, az eredményes innovációs menedzsment és az inkubáció feltételeinek megteremtése. A műszaki, természettudományi kutatások fejlesztése kiemelt fontosságú.

Elengedhetetlen az ipar számára megfelelő méretű iparterület biztosítása, az ipari park területének növelése.

Szükséges a városi információs adatbázisok létrehozása és összekapcsolása, az alapvető stratégiai, tervezési, vezetési feladatok adatigényeinek biztosítása érdekében. Ezt kell, kiegészítse a hatékony kommunikáció és a professzionális tárgyalási stratégia kialakítása a befektetőkkel.

A vállalkozók fejlődésének elősegítése, a bürokrácia egyszerűsítése, a kis-és közép-vállalkozások versenyképességének fokozása szintén feltétele a gazdaság dinamizálásának.

A feladatok generálására a Város irányítása hivatott, egyedül azonban nem lehet képes a célok elérésére, mivel az eszköz- és kapcsolatrendszer jelentős részével közvetlenül nem rendelkezik. Ezért a stratégia végrehajtásának teljes menetében kiterjedt, tervezett és rendszeres kapcsolatépítésre és a kapcsolatrendszer működtetésére, katalizáló, összehangoló és lobbysta szerepkör megvalósítására van szükség.

A kapcsolati hálón belül a legfontosabb szereppel a Pécsi Tudományegyetem rendelkezik, mivel a legnagyobb tartalékot jelentő fejlődési tényezők: a kultúra és a tudomány elsődleges letéteményese; vagyona, foglalkoztatotti létszáma, szellemi kapacitása és a 30ezer főt számláló diákság révén a jövő kulcstényezőivel rendelkezik. Kapcsolati tőkéje, a jövőépítés két programpillére: az EKF és a Pólus Program megvalósulása és az elérni szándékozott eredmények fenntartása szempontjából ugyancsak kiemelt szerepe van.



2.3.2.3 A minőség és elérhetőség biztosítása költséghatékony ellátórendszer révén

A városi ellátórendszer régóta elhúzódó átalakítása tükrözi az országos helyzetet. Pécsen az egészségügyi, szociális, oktatási intézmények épületállománya nagyrészt leromlott állapotú, heterogén a szolgáltatási minőség, kedvezőtlen a területi lefedettség. Az országos politika által diktált integrációs folyamatok egy, a teljesítőképeségének határán lévő, eladósodott, nagyon költséges működtetésű intézményrendszert érintenek. Az integrációs folyamatok a legtöbb területen ugyan már korábban megindultak, de mégis nagyszabású és konfliktusokkal teli integrációs folyamat várható a legtöbb területen. Valódi eredményességi tartalékok rejlenek a humán területek komplex megközelítése révén.

Az egészségügyben a széttagolt rendszer szerkezetátalakítására, integrálására van szükség (tisztázott tulajdoni és érdekeltségi viszonyok mentén), valamint a fejlesztések racionális szerkezetből adódó érdemi költségcsökkentés a feladat. Szükség van továbbá egységes minőség-irányítási rendszer kialakítására.

A szociális ellátórendszer szakmai és területi integrációja is várhatóan a közeljövőben valósul meg. Szükséges a törvény által előírt, jelenleg nem biztosított szociális szolgáltatások kiépítése, valamint a szociális szakmai területek együttes kezelése is. A szociális rendszer továbbfejlesztése az innovációk és a hálózatos struktúrák irányában kínál lehetőségeket.

A közoktatásban is intézményi integráció fog megvalósulni, itt is problémát okoz jelenleg a finanszírozás. A városnak ezen felül fel kell készülnie a regionális pedagógiai, szakmai, információs és módszertani-központ szerepre is.

A szakképzésben folytatni kell a megkezdett integrációt (TISZK 2 létrehozása). További változtatásokat generál az, hogy a piaci igényeknek kevésbé felel meg a szakképzési kínálat, ezért fontos a képzési kínálat keresletvezérelt átalakítása. A felnőttképzésben az akkreditált intézmények számát szükséges növelni.

A felsőoktatás fejlesztésének feladatai elsősorban az egyetemre hárulnak, de a nagyberuházások és a kutatás-fejlesztés, -hasznosítás az egész város gazdaságára jelentős hatást gyakorol. A városnak és az egyetemnek közös stratégiai tevékenységet kell folytatnia annak érdekében, hogy a város a hanyatló pályáról fejlődési pályára álljon, az egyetem be tudja tölteni gazdaságfejlesztő hivatását, a munkaerő-piac keresleti és kínálati oldala közel kerüljön egymáshoz és közös erővel meg tudják valósítani a fiatal munkaerő megtartását.



A kultúrának és sportnak az EKF program miatt kell kiemelt figyelmet kapnia. A város kulturális életének finanszírozása éppen a nagyberuházások következtében kerülhet válságba. Elkerülendő, hogy éppen 2010-re jelentkezzenek a kulturális intézményeknél az alulfinanszírozottságból adódó problémák. További kihívás a kulturális ipari fejlesztések megalapozása, az alkotóművészek bevonása, a porcelánipar, a kézműipar fejlesztése. Az EKF előkészítése és megvalósítása folyamatában fontos elérni Pécs nemzetközi ismertségét, kulturális rangjának megteremtését. A városnak így esélye lesz arra, hogy Európa egyik kulturális célpontja maradjon.

2.3.2.4 Az integrált városfejlesztés megvalósítása, városrehabilitáció

A helyzetelemzés során körvonalazódott, hogy az egyes városrészek egyedi problémákkal rendelkeznek. Ezek megoldása területi szinten történhet, elsősorban urbanisztikai szemlélet alapján. A városban a területi alapú, a területi szemléletű tervezés megszilárdítására van szükség. Az erőforrások ismeretében az is valószínűsíthető, hogy a teljes város egyidejű műszaki, társadalmi, gazdasági megújítására nincs lehetőség. Ezért az egyes városrészekben eltérő tartalmú fejlesztéseket szükséges alkalmazni. Fontos szempont, hogy az egyes városrészi fejlesztések mind az adott terület, mind az egész településre érezhető pozitív hatással legyenek. Az egyes fejlesztések összehangolása és a megfelelő ütemezés kialakítása érdekében fontos egy Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) kidolgozása és elfogadása. Az egyes városrészek állapota szerint szükség lehet revitalizálásra, funkcióbővítő fejlesztésre, szociális típusú rehabilitációra. A jelenlegi stratégia az IVS alapját képezi, azt azonban a pályázati előírásoknak megfelelően kell elkészíteni. Az IVS-nek integrált és komplex szemléletűnek kell lennie, melyben az urbanisztikai szempontokkal összefonódik a városrészek egyensúlyos fejlődését célzó politikai törekvés, a szociális-szociológiai szempontok, különösen a szegregációs folyamatok meggátolása, a fiatalok megtartására törekvő szemlélet és a város arculatát jelentő kulturális megközelítés.

Az egyik legnagyobb probléma az utak és közterületek leromlott műszaki állapota, ami az egész városra jellemző, de a Belvárosban és a Mecsekoldalon jelenti a legnagyobb problémát. Szociális rehabilitációra szorul Pécsbánya, Meszes, Gyárváros, valamint Somogy és Vasas területe. A revitalizálás leginkább Uránváros esetében látszik elsődleges feladatnak. Funkcióbővítő fejlesztések érinthetik Megyer központi területét és a Belvárost.



A város-rehabilitációs feladatok az EKF program „Közterek és parkok újjáélesztése” elnevezésű projektjében kapnak kiemelt hangsúlyt. Ez a projekt több városrészt is érint, és a belvároson kívül a decentrumok fejlesztésére is koncentrálnak. Komoly kihívás az előre meghatározott fejlesztések beemlése a városrészek fejlesztési, rehabilitációs terveibe, azonban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az EKF fejlesztései a leszakadó peremterületeket nem érintik, ez által növelik a városrészi különbségeket.

2.3.2.5 A városvezetés megújítása, a stratégia koncepciózus végrehajtása

Most 2007 őszén megállapítható, hogy Pécs egy történelmi léptékű fejlődési periódus kapujában áll. Úgy adódott, hogy az EKF program, a Pólus Program, az intézményi integráció, az ISPA program II. üteme, a komplex városrehabilitáció egyidejűleg veszi igénybe a város fejlesztési kapacitásait. Meg kell oldani továbbá az információrendszer fejlesztését, amely csak kisebb részben finanszírozható az EKF forrásaiból.

Ehhez járul az a számos kisebb-nagyobb beavatkozás, ami a programok sikerét, vagy az azokból származó gazdasági előnyök kihasználását szavatolja. Ez mellett meg kell említeni, hogy az Új Magyarország Fejlesztési Terv egyéb forrásai szintén a város régóta elhúzódó problémáira nyújthatnak megoldást.

Sajnálatos módon (ahogyan a helyzetelemzés városvezetést és az önkormányzatot bemutató részében egyértelműen megállapításra kerül), a város a fejlesztéseket úgy kezdi meg, hogy közben nagymértékben eladósodott, nem rendelkezik jelentős piacképes vagyonnal, képviselőtestülete erősen megosztott és - pártoktól szinte függetlenül - csökkenő mértékben élvezzi a lakosság bizalmát.

Az is egyértelmű, hogy az imént felvázolt fejlesztések elmaradása hosszú időre ellehetetleníti a város fejlődési pályára állítását. A fejlesztések megvalósításához újabb hitelek felvétele elkerülhetetlen (10 Mrd HUF további fejlesztési hitel előkészítése van folyamatban). Ennek következtében az önkormányzat gazdálkodása több évtizedes kényszerpályára fog kerülni, az adósságterhek jelentősen megemelkednek. Egy ilyen hosszú távú kényszerhelyzet (amely igazában nem is választható módon áll elő, hiszen a múltbeli döntések a jelenleg választható racionális döntések körét markánsan behatárolják,) megköveteli a reális, a valósággal szembenező helyzetértékelést, valamint az elkerülhetetlen döntések konszenzusos meghozatalát és közös végrehajtását.



Jelenleg a városvezetés döntéshozatali mechanizmusa a politikai többség akarására épül. Nem kerültek meghatározásra azok az alapelvek, amelyek a politikai érdekeken felül álló városérdekek kezelésére vonatkoznak. A helyi politikában jelentős súlyt képvisel az országos politika helyi leképezése, így a helyi és területi érdekek érvényesülése korlátozott. A problémák felvetése esetleges, rövidtávú érdekek figyelembe vétele a jellemző. Háttérbe szorul az integrált, az összefüggésekre kényesen figyelő stratégiai gondolkodás, a fejlesztés-orientált személet helyett a működés-orientált uralkodik. A várospolitikába befelé forduló, figyelme nem terjed ki megfelelő mértékben a szűkebb és tágabb térségi kapcsolatokra (agglomeráció, régiós központi szerep), ennek következtében a város területi hatása, központi szerepe, kisugárzása is lecsökkent. Az önkormányzat szervezeti rendszere, személyi állománya még nem készült fel a fejlesztések által támasztott kihívásokra, a város előtt álló programok, feladatok megoldásához szükséges menedzsment és projekt szemléletű humán potenciál egyelőre nem áll rendelkezésre.

Ezeknek a problémáknak a felismerése és megoldása az alapfeltétele annak, hogy Pécs elmozduljon a holtpontról. Az első és legfontosabb feladat a szemléletváltás, a pártpolitikán felül álló városérdekek körének meghatározása, a városfejlesztési stratégia mentén egy hosszabb távú gondolkodás és cselekvés elsődlegességének az érvényesítése. Az országos politika leképezéséből fakadó szembenállás megfékezése, a pártok közötti konszenzus elérése szükséges. Az önkormányzati képviselők fő feladata a város problémáinak közös, érdemi, valós megoldása, a fejlesztés-orientált szemlélet elterjesztése, az önkormányzat apparátusának alkalmassá tétele a fejlesztések által támasztott kihívásoknak.

További fontos feladat a helyi partnerekkel történő konstruktív együttműködés, a szakmai és civil szervezetek bevonása a fejlesztési elképzelések kidolgozásába, valamint a lakosság bevonása, az őket érintő fejlesztések, döntések megfelelő publikálása. El kell érni, hogy a lakosság, a közösségek magukénak érezzék a fejlesztéseket és támogassák azokat. Az intézményrendszeri átalakításokkal járó feszültségek kezelésére konfliktus-megelőzési és -kezelési stratégiák, kommunikációs stratégia alkalmazása szükséges, amely azt hivatott közvetíteni, hogy az önkormányzat működését a kiszámíthatóság és az átláthatóság jellemzi.

A város problémái évtizedek alatt halmozódtak fel, nem kis részük (gazdaságfejlesztés, közlekedési infrastruktúra fejlesztése) még a rendszerváltás előtti időre datálható, vagy azóta maradt megválaszolatlan, így nem köthető konkrét politikai ciklusokhoz. Kezelésük nehézségeit paradox módon éppen a város előtt nyílt hatalmas fejlesztési lehetőségek nagyítják fel (az EKF saját erő hozzájárulása,



kiegészítő beruházásai, Pólus Program útjára bocsátása). Mindezek ellenére a lakosság, a választók értelemszerűen a városvezetőktől, a mai testülettől és szakapparátustól várják a megoldást, így a felelőség pártoktól függetlenül, egyetemlegesen érvényesül. Erre az igényre adekvát válasznak az látszik, ha az önkormányzat vezető testülete kinyilvánítja és megvalósítja az egységes testületként való felelősségvállalást a jövőbeli intézkedésekért, a szerkezetátalakítással járó kellemetlenségekért, a fejlesztésekkel együtt járó nehézségekért, valamint osztozik az eredményeken, sikereken is. Ez az út kiérdemli a választók és a külvilág tiszteletét, és lehetővé teszi a rögzös út szűk mezsgyéjének végigjárását. Végső soron a sikerre vezető út az egységes szemléletű vezetés megteremtésén és állhatatos megtartásán, a kölcsönös kompromisszumok mezején keresztül vezet. Ezt a döntést a helyi szereplőknek önállóan kell meghozniuk, hogy a város kiszolgáltatottságát elkerüljék.

2.3.3 Negatív forgatókönyv

A város óriási feladatok előtt áll, ráadásul egy rossz költségvetési helyzetben, egy rendkívül kedvezőtlen országos és helyi politikai szituációban. Negatív forgatókönyvek készítése ebben a helyzetben nem nehéz feladat. Mégis fontosnak találjuk az egyes fejlesztések elmaradásának vagy megghiúsulásának következményeit ismertetni.

Az EKF program megvalósítása elsődleges prioritást élvez a városvezetés politikájában. Tény, hogy ilyen mértékű fejlesztési összeg még soha nem állt a város rendelkezésére. A nagyberuházások projektjeinek megvalósítása az elképzelhető legfeszítettebb ütemben valósulhat csak meg, tartalék idő nem áll rendelkezésre. A politikai, gazdasági, társadalmi szereplők együttes konszenzusa nélkül a határidők nem tarthatók, a projekt bármilyen megtámadása megghiúsítja az adott létesítmény elkészülését a programévre. Az ütemezés elfogadása magában foglalja a projekt megghiúsulása esetén jelentkező anyagi felelősségvállalást. További teher a létesítményekhez szükséges önerő és a későbbi fenntartás költsége.

A Pólus Program hivatott a város új ipari arculatának kialakításra. Szintén óriási támogatási források nyílnak meg Pécs előtt, de kérdés, hogy a program képes lesz-e beváltani a hozzá fűzött reményeket. Az egyes pólus-iparágak jelenleg csak korlátozott mértékű alkalmazott-kutatási, innovációs és ipari termelőkapacitással rendelkeznek a városban. Félő, hogyha sikeresen építenek ki K+F bázisokat, ezek köré nem szerveződik ipari vertikum, az esetleges eredményeket máshol hasznosítják.



Ahogy „a gazdaság fejlődési pályára állítása” pontban az kifejtésre kerül, a fenti két program akkor tud megfelelő gazdasági élénkületet hozni, ha kiegészítő fejlesztéseket eszközölnék, mert ezek hiányában nem járnak jelentős gazdasági eredménnyel, de a működtetési költségek rendkívüli terhet fognak jelenteni.

Az intézményi integráció több okból is elkerülhetetlen, egyrészt kormányzati elvárás, másrészt most vannak rá források. Az intézmények támogatásának az ÚMFT keretében előfeltétele az integráció. A város szempontjából az is kényszer, hogy az üzemeltetési költségek csökkentése megtörténjen, ez ugyanis nagyban hozzájárul a költségvetési hiányhoz. Az integráció tehát elkerülhetetlen, veszélyt ennek elhúzódása, vagy a lépések átgondolatlanságából adódó problémák jelentenek.

Az ISPA program II. ütemét végre kell hajtani, ennek önereje a város költségvetését terheli. A program megghiúsulása esetén a közművesítés beláthatatlan ideig elhúzódik, így ezek a területek jelentős hátrányba kerülnek (pl.: Vasas, Somogy, Hird).

A szociális városrehabilitáció a regionális operatív program keretéből finanszírozható. Ennek elvégzése több okból is indokolt. Egyrészt egyes területek (Meszes, Pécsbánya, Gyárvaros) leszakadása aggasztó jelenség. Félő, hogy a város keleti részén összefüggő szegregálódott övezet jön létre. Ennek megakadályozása érdekében egy átgondolt komplex terület-rehabilitációra van szükség, kiemelt szociális tartalommal. Belátható, hogy a kulturális fővárosi cím elnyerése indokolja, hogy a programév kezdetéig lépések történjenek az emberhez nem méltó körülmények között élők helyzetének rendezése érdekében.

A fenti veszélyek külön-külön és együttesen terhelik a városvezetést és a városi költségvetést. Abban az esetben, ha a városvezetésben és a város egészében továbbra is fennáll az éles szembenállás és nem alakul ki kompromisszumkészség, kevés az esély a programok sikeres megvalósítására. Abban az esetben, ha nem stabilizálódik a költségvetés és nem áll fejlődő pályára a gazdaság, nagyon komoly problémák merülnek fel. Fennáll a veszély, hogy olyan nagy hitelállomány halmozódik fel, amit a város képtelen kezelni, a törlesztéseket nem tudja megfinanszírozni. Ennek következtében felélheti vagyonát, így gazdálkodása patthelyzetbe kerül. Végző soron elképzelhető egy olyan precedens nélküli helyzet, hogy a város anyagilag teljesen ellehetetlenül, gyakorlatilag csődbe jut.



3 STRATÉGIA

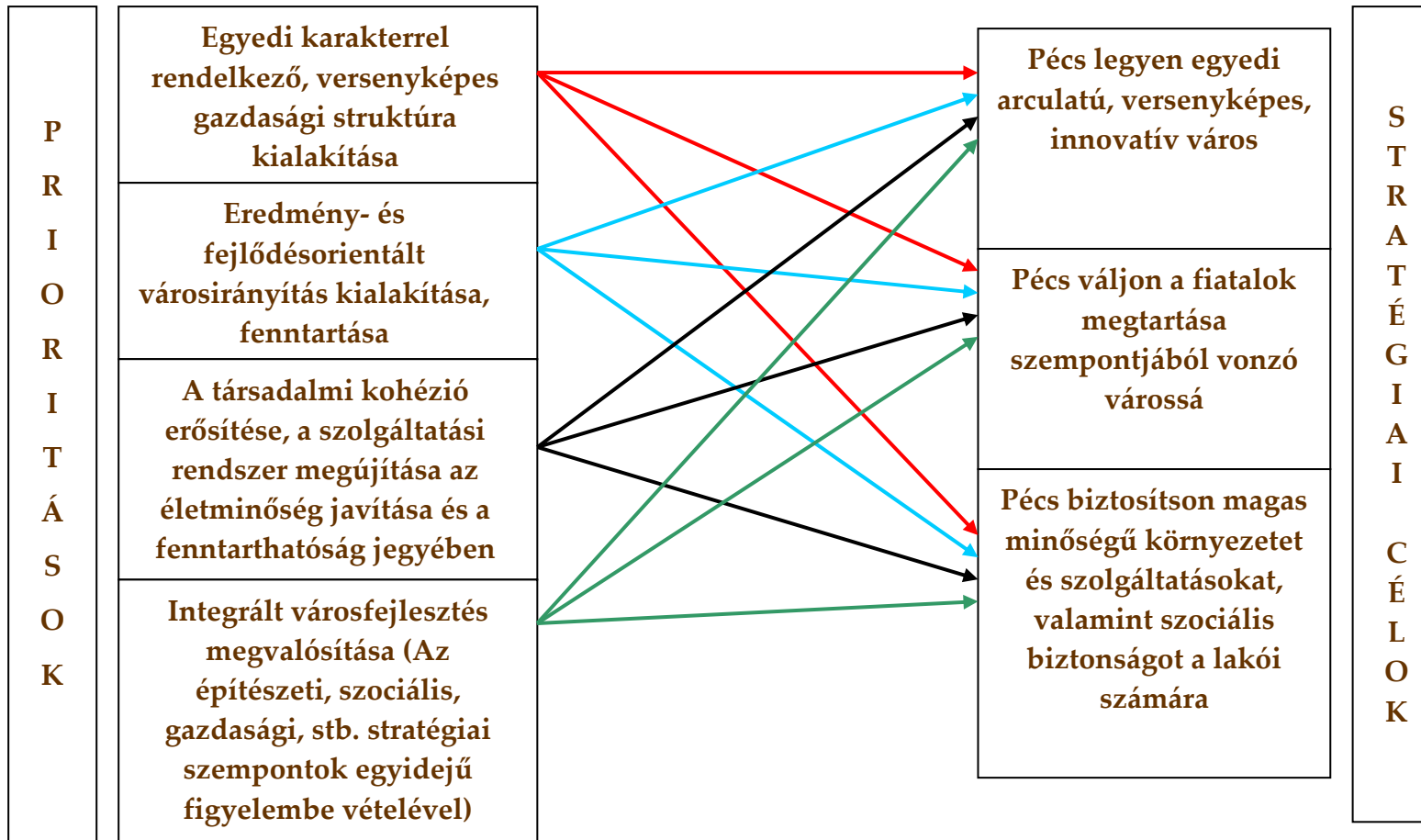
3.1 A stratégiai célok rendszere

	ÁTFOGÓ TÁVLATI CÉLOK		
MAGYARORSZÁG	VERSENYKÉPESSÉG		ÖSSZETARTÓ MAGYARORSZÁG
DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ	Helyi adottságokra épülő, versenyképes gazdaság	Magas környezeti minőségű modellrégió	Stabilizálódó népességszám és erős társadalmi szolidaritás
PÉCS, A SIKERES VÁROS (HOSSZÚTÁVÚ CÉLOK)	Pécs dinamikusan fejlődő, versenyképes várossá, eurorégiós kulturális központtá válik		Pécs népességszámát stabilizáló, lakosainak magas életminőséget nyújtó várossá válik
PÉCS: KÖZÉPTÁVÚ STRATÉGIAI CÉLOK			
PÉCS, A SIKERES VÁROS	Egyedi arculatú, versenyképes, innovatív város	A fiatalok számára vonzó város	Magas minőségű környezetet, szolgáltatásokat és szociális biztonságot nyújtó, harmonikus város
HORIZONTÁLIS CÉLOK			
Foglalkoztatás, munkahelyteremtés	→	→	→
Társadalmi kohézió	→	→	→
Fenntarthatóság	→	→	→
Esélyegyenlőség	→	→	→
Regionalitás, térségben, hálózatokban való gondolkodás	→	→	→
Az információellátottság, az informatikai feltételek fejlesztése	→	→	→

3. ábra: Átfogó távlati célok



3.2 A prioritások és a stratégiai célok összefüggései



4. ábra: A prioritások és a stratégiai célok összefüggései



3.3 Prioritások, a stratégiai és operatív programok rendszere

A prioritások azokat a beavatkozási területeket jelölik, amelyek által a leghatékonyabban elérhetőek a stratégiai célok.

Prioritások	Stratégiai programok	Operatív programok	Intézkedések
1. Egyedi karakterrel rendelkező, versenyképes gazdasági struktúra kialakítása	1.1. A város gazdaságának újrapozicionálása, versenyképes gazdasági struktúra kialakítása, a város „újraiparosítása”	1.1.1. A Pécs Pólus Program megvalósítása, ennek keretében a K+F és az innováció szervezett fejlesztése	1.1.1.1. A Pólus Program célkitűzéseinek és megvalósításának időközi értékelése, a gazdaságfejlesztési fő irányok, súlypontok újraértékelése az újraiparosítási célnak megfelelően (a program három innovációs fő irányán belüli és azokon kívüli befektetési ágazati súlypontok meghatározása,) 1.1.1.2. Az innovációs infrastruktúra-fejlesztési célkitűzések (város, egyetem, kamara, innovációs szervezetek) egyeztetése, egységes célok és projektek meghatározása, az innovációs infrastruktúra-fejlesztési célok kiterjesztése valamennyi, az 1. intézkedésben meghatározásra kerülő gazdaságfejlesztési fő súlypontra 1.1.1.3. A Pólus Program aktualizálása az 1. és 2. intézkedésnek megfelelően 1.1.1.4. Az innováció szervezeti rendszerének értékelése, összehangolása a Pólus Program végrehajtásáért felelős szervezettel 1.1.1.5. A befektetéspolitika kidolgozása <ul style="list-style-type: none">A befektetéspolitika kidolgozásáért, aktualizálásáért felelős bizottság és végrehajtásáért felelős főosztály (és egyéb



			<p>önkormányzati szervezet) kijelölése, a végrehajtás értékelési rendszerének kidolgozása</p> <ul style="list-style-type: none">• A Pólus Programban meghatározott fejlesztési súlypontoknak megfelelő befektetési vonzerők, kedvezmények, infrastruktúra- és munkaerő-kínálat, adminisztrációs és információs támogatás meghatározása, a befektetés-ösztönzés sikerfeltételeinek kidolgozása <p>1.1.1.6. Az aktualizált Pólus Program végrehajtását megalapozó középtávú intézkedési terv készítése</p> <ul style="list-style-type: none">• A feladatok időbeli ütemezése• A szereplők (projektgazdák, felelősök) azonosítása• Finanszírozási terv készítése• A szükséges szervezeti feltételek és azok biztosítási módjának meghatározása• Az ösztönzési és felelősségi rendszer kidolgozása és érvénybe léptetése
		<p>1.1.2. A gazdasági fejlődés feltételrendszerének komplex fejlesztése</p>	<p>1.1.2.1. A meglévő vállalkozások fejlesztése (kiemelten a KKV-k piac-, pályázó- és innovációképességének, beszállítói képességének fejlesztése, a klaszteresedés segítése)</p> <p>1.1.2.2. Az üzleti infrastruktúra és az üzleti szolgáltatások fejlesztése</p> <p>1.1.2.3. Befektetés-fejlesztési program és eljárásrend készítése, befektetési (kínálati) portfólió kialakítása <i>(Célzott, programszerű befektető keresés és befektetés ösztönzés, a Pólus Programhoz, az adottságokhoz és a jövőbeli piaci lehetőségekhez igazodó ipari-szolgáltatási profil kialakítása)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• A befektetés-marketing kidolgozása, ezen belül<ul style="list-style-type: none">a. A befektetésekben, kapcsolat-teremtésben érintett partnerkapcsolatok,



			<p><i>közvetítői hálózat,</i></p> <p><i>b. információs rendszer</i></p> <p><i>c. az alkalmazott technikák, információ-hordozó eszközök</i></p> <p><i>d. érdekeltségi feltételek meghatározása</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Eljárásrend kidolgozása és bevezetése a befektetőkkel való foglalkozás alapkövetelményeinek rögzítése érdekében)</i>
		<p>1.1.3. A turizmus fejlesztése, komplex termékcsomagok kialakítása, desztináció-menedzsment létrehozása és működtetése, a kulturális arculat erősítése (a műemlékek és a kulturális örökség intenzívebb gazdasági hasznosítása)</p>	<p>1.1.3.1. A turizmusfejlesztési koncepció aktualizálása, operatív program részletezettségű kidolgozása</p> <p>1.1.3.2. A turizmus városi szervezeti rendszerének felülvizsgálata, a kulturális és egyéb rendezvényszervezés és a turizmus-szervezés integrált, egyközpontú, felelős szervezeti keretbe foglalása (együttműködés az egyetemmel és egyéb társszervezetekkel)</p> <p>1.1.3.3. Komplex (tematikus és vegyes, a térségi kínálatot is felfűző, különböző tartózkodási időkre szóló, előre megrendelhető és megvásárolható) termékcsomagok kialakítása, a szolgáltatási kínálat jelentős bővítése, különösen a húzó termékekhez kötődően</p> <p>1.1.3.4. Egységes, a városi informatikai rendszerhez kapcsolódó elektronikus kártya- és beléptetőrendszer kialakítása a szolgáltatások igénybevételének megkönnyítése és a statisztikai információgyűjtés és elemzés egyszerűsítése érdekében</p> <p>1.1.3.5. Interaktív, az elektronikus tájékoztatás, megrendelés és fizetés lehetőségét biztosító internetes felületek kialakítása</p> <p>1.1.3.6. Térségi szinten (kistérség, megye, régió, egyetem, turisztikai szervezetek) összehangolt, a nemzetközi utazási szokásokat és az elérhető/működtethető kapcsolatrendszert figyelembe vevő</p>



			desztináció-menedzsment kialakítása
			1.1.3.7. A turizmusmarketing rendszerének az 1.-6. intézkedések figyelembe vételével történő aktualizálása
	1.2. A humán erőforrásban és az információban rejlő potenciál fejlesztése és kihasználása, különös tekintettel a fiatalokra	1.2.1. A gazdaság igényeihez és a jövőbeli lehetőségekhez illeszkedő humán erőforrás fejlesztés (szakképzés, felnőttképzés, felsőoktatás)	1.2.1.1. A Baranya Megyei Foglalkoztatási Paktum keretében rendszeres munkaerőpiaci adatgyűjtés megvalósítása <ul style="list-style-type: none">• Egyeztetés, összehangolás a DD-i Regionális Munkaügyi Központtal, az ÁFSZ-szel, a KSH-val és az APEH-hel• A rendszer integrálása a városi informatikai rendszerbe• A rendszeres értékelés, elemzés megszervezése a felelős főosztály bevonásával 1.2.1.2. A Paktum keretében a munkaerő-piaci igények gyűjtésének és előrejelzésének megszervezése, figyelembe véve a Pólus Programot és a város befektetéspolitikája alapján várható igényeket <i>(a releváns munkaerő-kínálat az egyik legerősebb befektetés-vonzó tényező!)</i>
		1.2.2. Az információban rejlő lehetőségek komplex kihasználása	1.2.2.1. A városirányítás megalapozását szolgáló informatikai rendszer kialakítása <ol style="list-style-type: none">a. A bevezetett informatikai rendszer vezetői információs modullal történő kiegészítéseb. A megalapozott városirányításhoz szükséges (stratégiai és operatív programok szükségleteihez igazított) adatok, információ körének meghatározása, a rendszeres információgyűjtés körének és módszertanának meghatározása, integrálása az informatikai rendszerbe



			<p>c. Az e-közigazgatás rendszerének továbbfejlesztése, a hozzáférés és a szolgáltatások bővítése</p> <p>1.2.2.2. Az informatikai rendszer összehangolása a társzervezetekkel</p> <ul style="list-style-type: none">• KSH• APEH• PTE• Pécsi Kistérség• Baranya M. Önkormányzat
<p>2. Eredmény- és fejlődésorientált városirányítás kialakítása, fenntartása</p>	<p>2.1. Új városvezetési stílus kialakítása, a kapcsolatrendszer, a városi diplomácia erősítése</p>	<p>2.1.1. A városdiplomácia, városképviselői stratégiai rendszerének kialakítása, a város nemzetközi, országos, regionális és kistérségi-agglomerációs súlyának és kapcsolatrendszerének erősítése a stratégiai célokhoz igazodó képviselői célok és alapelvek mentén</p>	<p>2.1.1.1. A stratégiai alapcélok, prioritások, stratégiai és operatív programok, intézkedések konszenzus mentén történő elfogadása, valamint az önkormányzati működés alapelveinek, alapértékeinek, viselkedési normáinak kidolgozása és konszenzus mentén történő elfogadása és a gyakorlatba történő átültetése</p> <p>2.1.1.2. A városstratégiához illeszkedő városdiplomáciai, városképviselői célok, alapelvek, elvárások és követelmények koherens rendszerének kidolgozása a nemzetközi, országos, regionális, megyei, kistérségi, városi viszonylatokban</p> <p>2.1.1.3. A részvétel aktivitásának fokozása a DDRFT munkájában és a regionális együttműködésben, a régió irányításában; a város jelenlegi és jövőbeli regionális céljainak, szerepeinek, feladatainak azonosítása, az eredmények integrálása a város programozási és működési rendszerébe</p> <p>2.1.1.4. A város kormányzati kapcsolatrendszerét érintő képviselői szerepek munkamegosztásának kialakítása, a szereplők felkészítése, együttműködési kereteik megszervezése</p> <p>2.1.1.5. A nemzetközi kapcsolatok gazdaságfejlesztési és marketing (turisztikai, befektetési, innovációs transzfer) szemléletű erősítése, a</p>



			<p>külföldi stratégia aktualizálása és integrálása a városdiplomáciai stratégiába, a stratégia végrehajtását biztosító intézkedések (tervezés, egyeztetések, stb.) tervszerű végrehajtása és a végrehajtás monitorozása</p> <p>2.1.1.6. A város és a kistérség folyamatos együttműködését biztosító stabil és folyamatos részvétel a kistérségi tanács munkájában</p> <p>2.1.1.7. A város kiemelt helyi partnerkapcsolatai (egyetem, megye, kistérség, stb.) tekintetében a rendszeresség, a stabilizált, felelős személyi képviselet és az operatív, eredményorientált együttműködés feltételeinek megteremtése</p> <p>2.1.1.8. Polgár- és vállalkozásbarát, hatékony önkormányzati tevékenység és hivatali működés kialakítása, a stratégiai partnerek kiemelt kezelése</p>
		<p>2.1.2. A város és kistérség intézményrendszerének összehangolása, az agglomeráció integrációs folyamatának tervezése és összehangolása, aktív és rendszeres részvétel a kistérségi társulás munkájában</p>	<p>2.1.2.1. A kistérség és a város stratégiájának összehangolása</p> <p>2.1.2.2. Az intézményfejlesztési, humán erőforrás-fejlesztési, üzleti infrastruktúra-fejlesztési és közlekedésfejlesztési tervek összehangolása</p> <p>2.1.2.3. A városrészi közigazgatás rendszerének áttekintése és fejlesztési lehetőségeinek kidolgozása a városrészek egyensúlyosabb, a jelenleginél önállóbb fejlődése és az agglomeráció településeinek hosszú távú közigazgatási integrációjának előkészítése</p> <p>2.1.2.4. Az agglomeráció integrációs folyamatának megtervezése az érintett településekkel és a kistérséggel együttműködve</p>



		<p>2.1.3. A stratégiai vezetés és programozás szerepének növelése, vezetés-támogató rendszerek alkalmazása</p>	<p>2.1.3.1. A továbbfejlesztett informatikai rendszer bázisán az elemzéseken, rendszeres adatszolgáltatásokon és jelentéseken alapuló programozás és döntéselőkészítés szerepének növelése</p> <p>2.1.3.2. A szakterületi stratégiák felülvizsgálata, illesztése a városstratégiához</p> <p>2.1.3.3. A városstratégia és a szakterületi stratégiák végrehajtásának a minőségbiztosítás rendszerébe épített monitorozása, értékelése, karbantartása (a kormányzati és regionális akciótervi ciklusokhoz illeszkedő korrekciója, az EU tervezési ciklusaihoz igazodó felülvizsgálata)</p> <p>2.1.3.4. A munkamegosztás, a döntéshozatali mechanizmus és a szervezet átalakítása a stratégiákból adódó feladatokhoz illeszkedően</p>
		<p>2.1.4. A stratégiát támogató városmarketing, PR, különös tekintettel az egyediségre és a kulturális arculatra</p>	<p>2.1.4.1. A marketing-, PR-, kommunikációs stratégia kidolgozása és végrehajtásának megszervezése</p> <p>2.1.4.2. A kulturális, nemzetiségi és egyéb hazai és nemzetközi kapcsolatok tudatos üzleti kapcsolatokká fejlesztése (kulturális ipari, turisztikai jellegük erősítése, a kulturális kapcsolatok csatornájának felhasználása más üzleti területekre való bejutáshoz)</p> <p>2.1.4.3. Külföldi diákok és Pécsről elszármazott befolyásos személyek „nagyköveti”, kapcsolatépítő szerepének kiépítése, alkalmazása</p>



2.2. A városgazdálkodás, város üzemeltetés és a vagyonfejlesztés racionalizációja	2.2.1. A vagyongazdálkodás stratégiához illeszkedő céljainak és alapelveinek lefejtetése, az alapelvekhez igazodó végrehajtás	2.2.1.1. A vagyongazdálkodási célok levezetése a stratégiából 2.2.1.2. A célok elérését biztosító vagyongazdálkodási alapelvek kidolgozása és rendeleti rögzítése majd a rendelet(ek) betartásának ellenőrzése
	2.2.2. A városi tulajdonú cégek stratégiájának és működésének a város- stratégiával való összehangolása	2.2.2.1. A város stratégiai céljait szolgáló érdekek megtervezett és formalizált közvetítése és megjelenítése a városi tulajdonú gazdasági szervezetek stratégiájában 2.2.2.2. A város képviseletét ellátó személyek cél-, feladat- és eredmény-orientált megbízási, ösztönzési és beszámolási rendszerének kialakítása és működtetése 2.2.2.3. A városi tulajdonú cégek belső érdekeltségi rendszerében a város stratégiai érdekeinek közvetítése 2.2.2.4. A városi tulajdonú cégek stratégiai irányítását biztosító minőségbiztosítási és monitoring-feltételek megteremtése
	2.2.3. Az adópolitika alapelveinek kidolgozása, elfogadása és érvényesítése a stratégiával összhangban	2.2.3.1. A vállalkozásokat érintő helyi adók befektetés-ösztönző rendszerének kialakítása 2.2.3.2. A magánszemélyeket érintő adók optimális, a lakosság teherviselőképességét figyelembe vevő, magas fizetési hajlandóságra motiváló, a legnagyobb adótömeget eredményező színvonalának meghatározása. 2.2.3.3. Az adóbehajtás rendszerének fejlesztése a maximális behajtás elérése érdekében.



		<p>2.2.4. A városüzemeltetés rendszereinek korszerűsítése a magas minőségű, a vidéki nagyvárosok átlagánál nem drágább, fenntartható szolgáltatások megvalósítása érdekében</p>	<p>2.2.4.1. Az integrált városüzemeltetés lehetőségeinek és feltételeinek vizsgálata alapján egységes szemléletű, takarékos, összehangolt szervezeti rendszer kidolgozása és megvalósítása.</p> <p>2.2.4.2. A korszerűsítési, műszaki fejlesztési, innovációs és árszínvonal célok rögzítése a vállalatok stratégiai és középtávú tervében. Az önkormányzati támogatás nélkül önfenntartó, termelékenységét, költség-színvonalát és a szolgáltatás minőségét tekintve versenyképes cégek kialakulását biztosító stratégiák kidolgozása.</p> <p>2.2.4.3. A stratégiára alapozott középtávú tervek elkészítése és önkormányzati jóváhagyása a fő gazdálkodási elemek (árszínvonal, költségek, eredmény, az eszközfejlesztési célok, a finanszírozás rendszere, folyamata) meghatározásával.</p>
--	--	--	---



	<p>2.3. Teljes körű minőségbiztosítási rendszer kidolgozása, bevezetése és következetes alkalmazása</p>	<p>2.3.1. Az irányítás, a városüzemeltetés és a szolgáltatások teljes körű, összehangolt minőségbiztosítási rendszerének kidolgozása, bevezetése és következetes működtetése a viszonylag magas és állandó szintű minőség, az egyenlő hozzáférés és a gazdaságos fenntarthatóság elveinek figyelembe vételével</p>	<p>2.3.1.1. Egységes szemléletű, az intézmények, vállalkozások sajátosságait figyelembe vevő minőségfejlesztési rendszerterv és intézkedési terv készítése</p> <p>2.3.1.2. A bevezetés ütemtervének és finanszírozási tervének elkészítése</p> <p>2.3.1.3. A bevezetés ütemterv szerinti előkészítése, a szervezetek felkészítése az auditra</p> <p>2.3.1.4. A minőség belső mérhetőségét és fenntartását biztosító indikátorok kiválasztása, tervezése, a mérés és adatbázis kialakítása, a kontrolling és az ösztönzés rendszerének kialakítása</p> <p>2.3.1.5. A minőségirányítási rendszerek bevezetése és fenntartása, az eredmények (adatok) becsatlakoztatása az integrált információrendszerbe</p> <p>Elvárások a rendszerrel szemben:</p> <ul style="list-style-type: none">• Magas és állandó színvonalú minőség elérése a munka eredményeit és a munkavégzést illetően• Egyszerű kezelhetőség, áttekinthetőség, az eredmények egyszerű követése az önellenőrzés és a vezetői kontrolling tekintetében• A termelékenység, hatékonyság javítása, gazdaságos, költséghatékony működés• A szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása
--	--	---	---



<p>3. A társadalmi kohézió erősítése, a szolgáltatási rendszer megújítása az életminőség javítása és a fenntarthatóság jegyében</p>	<p>3.1. A városfejlesztési stratégia céljait szolgáló, sajátos városi karakterrel rendelkező, magas minőséget biztosító, fenntartható humán közszolgáltatási rendszer kialakítása a regionális humán fejlesztési program és a NFT II elvei és pályázati lehetőségei figyelembe vételével</p>	<p>3.1.1. A városfejlesztési stratégia céljait szolgáló, a munkaerő-piaci igényekkel összhangban álló, sajátos városi karakterrel rendelkező, magas minőséget biztosító, fenntartható, integrált (többcélú) oktatási intézmény-rendszer és az azt támogató szolgáltató rendszer kialakítása a megkezdett oktatási szerkezet-átalakítás folytatásával. (a regionális pedagógiai módszertani központ-szerepre való alkalmassá válás feltételeinek megteremtése, a nemzetközi szintű tartós kulturális megjelenés és a kulturális ipar humán erőforrás-szükségletének kielégítését támogató oktatás)</p>	<p>3.1.1.1. A lehetséges oktatási vertikumot magában foglaló, a közművelődési és szociális ágazatokkal kiegészülő többcélú oktatási intézményi központok létrehozása a most létrejött többcélú intézmények bázisán; a fizikai kapacitásoknak és a humán erőforrásbázisnak a tanulólétszámmal és annak területi eloszlásával összhangban álló, fenntartható kialakítása, tartósan magas színvonalú, a tanulók számára egyenlő esélyeket nyújtó oktatás biztosítása.</p> <p>3.1.1.2. Az 1. intézkedés eredményeképpen létrejövő, a város valamennyi saját fenntartású intézményeit magában foglaló intézményrendszer hálózatos együttműködésének kialakítása a kapcsolódó egyéb humán ellátó rendszerek (közművelődési, szociális, sport) szervezeteivel, intézményeivel.</p> <p>3.1.1.3. Az integrált intézményi hálózatot támogató, azt menedzselő, logisztikai és informatikai háttérrel biztosító, modell-értékű pedagógiai, szakmai, információs és módszertani központ létrehozása, mely régiós szerepre is alkalmas szervezeti felépítésével és szakmai tartalmával hatékonyan szolgálja a város közoktatását.</p>
---	--	---	---



	<p>3.1.2. Komplex, a helyi és a kistérségi társadalom szükségleteihez jól igazodó szociálpolitikai stratégia kidolgozása és végrehajtása (a regionális szociális módszertani központ-szerepre való alkalmassá válás feltételeinek megteremtése)</p>	<p>3.1.2.1. A szociális szféra szervezeti és döntéshozatali rendszerének korszerűsítése</p> <p>3.1.2.2. A jóléti ellátórendszer fejlesztése és összehangolása</p> <p>3.1.2.3. A meglévő szakmai bázisokon a regionális szociális módszertani központ szerepkör feltételeinek megteremtése</p> <p>3.1.2.4. Az innovatív szakmai kezdeményezések számának és hatékonyságának növelése</p> <p>3.1.2.5. Új típusú, integrált, ágazatközi, szektorközi és területileg összehangolt programok és szolgáltatások támogatása</p> <p>3.1.2.6. Az integrált városfejlesztés keretében megvalósuló komplex városrehabilitáció szociális dimenziójának módszertani megalapozása, megvalósítása, támogatása</p>
	<p>3.1.3. Az egészségügyi szolgáltatási kínálat szélesítése, a szolgáltatások fejlesztése, integrált, fenntartható egészségügyi intézményrendszer működtetésével</p>	<p>3.1.3.1. A járó- és a fekvőbeteg ellátást biztosító egészségügyi intézmények tevékenységének jobb összehangolása, a kapacitások racionalizálása</p> <p>3.1.3.2. Az egészségmegőrző, prevenció és rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése, számuk növelése és célzott alkalmazása</p> <p>3.1.3.3. A civil szféra bevonása (finanszírozással) az egészségügyi problémák növekedésének megelőzésére</p> <p>3.1.3.4. Az egészségügyi szolgáltatások minőségének növelése a minőségszemlélet megismertetésével és a minőségirányítási (minőségbiztosítási) rendszerek akkreditációjával az ellátások minden szintjén</p>



			3.1.3.5. A népesedési tendenciák ismeretében az időskori ellátórendszer kiépítésére való felkészülés
		3.1.4. A város egyedi arculatát meghatározó, a város nemzetközi jelenlétét folyamatosan fenntartó és erősítő kulturális-közművelődési, sport és szabadidős szolgáltató rendszer kialakítása, fejlesztése <i>(Sikeres EKF +Pécs 2010 után is maradjon a magyar kultúra fővárosa)</i>	<p>3.1.4.1. Az EKF keretében nemzetközi érdeklődésre számot tartó, turizmushoz illeszkedő rendezvénykultúra kialakítása, különös tekintettel a fiatal korosztályokra</p> <p>3.1.4.2. A kulturális intézményrendszer integrált irányítási rendszerének kialakítása a következő célok elérése érdekében:</p> <ul style="list-style-type: none">• az összehangolt működés, az egységes, magas minőségű éves és középtávú rendezvényprogram feltételeinek megteremtése, figyelembe véve az EKF rendezvényeit is• az erőforrások költséghatékonyságot eredményező koncentrációja a versenyhelyzet mérsékelt megőrzése mellett; az EKF-fel közös, integrált kulturális szervező és létesítményi rendszer felállítása 2010 után• előrelépés a kulturális és az oktatási szféra infrastrukturális és szervezeti integrációja terén az erőforrások koncentrációja és hatékony működtetése érdekében <p>3.1.4.3. A kulturális ipar innovációs infrastruktúrájának, hazai és nemzetközi szakmai és üzleti kapcsolatrendszerének felépítése és működtetése</p> <p>3.1.4.4. Hatékony hazai és nemzetközi kulturális városmarketing kialakítása</p> <p>3.1.4.5. A teljesítményérdekeltség érvényesítése az önkormányzati támogatásokban</p>



	3.2. A lakossági szolgáltatások fejlesztése	3.2.1. A lakossági szolgáltatások magas színvonalának biztosítása és stabil fenntartása, az országos nagyvárosi átlaghoz viszonyítva tartósan mérsékelt árak kialakítása	<p>3.2.1.1. Hosszú távú együttműködési és szolgáltatásfejlesztési megállapodások megkötése a (várostól független, monopóliumhelyzetben lévő) nagyszolgáltatókkal</p> <p>3.2.1.2. A szolgáltatásfejlesztési terveket támogató rendeleti és intézkedési háttér megteremtése</p>
4. Integrált városfejlesztés megvalósítása (Az építészeti, kulturális, szociális, gazdasági stb. szempontok egyidejű figyelembe vételével)	4.1. A városszerkezet és a városrészek kiegyensúlyozott és komplex fejlesztése	4.1.1. A város úthálózatának és közlekedési rendszerének az állandó és ideiglenes (diák-) lakosság valamint a turizmus igényeinek megfelelő, a környezeti és városszerkezeti adottságokat figyelembe vevő fejlesztése a gazdaságosság, a fenntarthatóság, a minőség és a környezetvédelem szempontjainak érvényesítése mellett.	<p>4.1.1.1. A közlekedés rendszerének újratervezése a tartozóforgalom elvezetése, az egyenletes terhelés kialakítása, a csillapítandó zónák védelme, a parkolási lehetőségeknek a felszíni területeket kímélő kialakítása, a folyamatos haladás biztosítása a biztonságosság, az igényekhez való igazodás, a tömegközlekedés ösztönzése, a környezet védelme érdekében</p> <p>4.1.1.2. A tömegközlekedési eszközrendszernek és a járatoknak a valós igényekhez igazodó fejlesztése (utastípus, -szám és -eloszlás, környezetkímélő megoldások alkalmazása)</p> <p>4.1.1.3. A belváros közlekedési túlterheltségének csökkentése</p> <p>4.1.1.4. Az elővárosi közlekedés rendszerének megtervezése és megvalósítása</p> <p>4.1.1.5. A Mecsekoldal út- és csapadékcatorna hálózatának megtervezése és megvalósítása</p> <p>4.1.1.5. Az úthálózat állapotának javítása és a normál állapot fenntartását biztosító feltételek kialakítása</p>



		<p>4.1.2. A természeti erőforrások kihasználása, a természeti környezet védelme (a természeti környezet, erőforrások, zöldfelületek megőrzése, rekreációs és turisztikai hasznosítása)</p>	<p>4.1.2.1. A meglévő városi zöldfelületek védelme, területük és arányuk növelése, közösségi funkcióik erősítése</p> <p>4.1.2.2. A város és a megye természeti környezete által kínált vonzerők összehangolása a város rekreációs és turisztikai kínálatával</p>
		<p>4.1.3. Integrált, komplex szemléletű, (a városszerkezeti és közlekedési megfontolásokat, az ingatlanvagyon növekedését, a városkép érzékelhető javulását, a szociális és gazdaságfejlesztési szempontokat is figyelembe vevő) finanszírozási szempontból fenntartható folyamatot jelentő városrehabilitáció megvalósítása a város stratégiájához és kiemelt</p>	<p>4.1.3.1. A városrészek objektív állapotértékelését, rehabilitációs és fejlesztési igényeinek megállapítását lehetővé tevő értékelési és információrendszer kidolgozása, az állapotfelmérés elvégzése és rendszeres aktualizálása</p> <p>4.1.3.2. Hosszú távú, komplex (a városrészek egyensúlyos fejlődését, javuló városképet, hosszú távon működőképes városszerkezetet, egyenletes közlekedésterhelést, fejlődő ingatlanpiacot biztosító, a város kulturális arculatát visszatükröző, a szociális és közösségi szempontokat érvényesítő, a város gazdasági fejlődésének teret adó) városfejlesztési és városrehabilitációs koncepció kidolgozása</p> <p>4.1.3.3. Középtávú, gördülővé tehető, az önfinanszírozást biztosító szervezeti és üzleti feltételeket tartalmazó városrehabilitációs program kidolgozása</p> <p>4.1.3.4. A szervezeti és üzleti feltételek megteremtése és a tervezett, kontrollált városrehabilitációs folyamat elindítása</p> <p>4.1.3.5. A lakhatási feltételek javítása, ezen belül</p> <ul style="list-style-type: none">• az önkormányzati bérlakás állomány állapotának javítása



	<p>programjaihoz illeszkedően (pl. EKF, Pólus, gazdaságfejlesztés, fiatalok megtartása, turizmus fejlesztése).</p>	<ul style="list-style-type: none">• kedvező „első lakás” pénzügyi konstrukciók kidolgozása• olcsó üzemű bérlakástechnológiák felkutatása és alkalmazásának ösztönzése• lakótelepek korszerűsítése
	<p>4.1.4. A fiatalok számára vonzó városkép, lakhatási, szolgáltatási és rekreációs környezet kialakítása</p>	<p>4.1.4.1. A megtartani kívánt célcsoportok számára vonzó környezetet, feltételeket biztosító lakóterületfejlesztési tervek készítése és megvalósítása</p> <p>4.1.4.2. A város szolgáltatási kínálatának a célcsoport igényei szerinti fejlesztése</p> <p>4.1.4.3. Hatékony, a pályaválasztókat a reális munkaerőpiaci lehetőségek irányába terelő pályaaorientációs rendszer kiépítése, a végzősök elhelyezkedését előkészítő és elősegítő, pályakövetésüket lehetővé tevő szolgáltatások kifejlesztése</p> <p>4.1.4.4. A pályaaorientáció, a képzés és a befektetéspolitika szoros összehangolását lehetővé tevő partnerségi és információrendszer működtetése (Kapcsolat az 1.2.1. operatív programmal)</p> <p>4.1.4.5. Az életpálya- és családtervezést támogató szociális-társadalmi és pénzügyi támogatások programjának kidolgozása.</p>



ÁBRA JEGYZÉK

1. ábra: Problémafa.....	28
2. ábra: A fejlődést motiváló kihívások.....	29
3. ábra: Átfogó távlati célok.....	39
4. ábra: A prioritások és a stratégiai célok összefüggései.....	40

TÉRKÉP JEGYZÉK

1. Térkép: Városrészek.....	22
-----------------------------	----